

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2015/11

XXVII. évfolyam, 12. szám

120 Ft |

S Z A B A D S Á G

*„Aki belenéz a szabadság tökéletes törvényébe és megmarad amellett,
az nem feledékeny hallgató, sőt cselekedet követője lévén,
az boldog lesz az ő cselekedetében. Úgy szóljatok és úgy cselekedjetek,
mint akiket a szabadság törvénye fog megítélni.”*

Jakab levele

KALENDÁRIUM NOVEMBER – SZENT ANDRÁS HAVA – ŐSZUTÓ – ENYÉSZET HAVA

November 1. – Mindenszentek – Halottak napja
„Mert a Bárány, a ki a királyiszeknek közepette van, legelteti őket, és a vizeknek élő forrásaíra viszi őket; és eltöröl Isten az ő szemeikről minden könnyet.” (Jelenések 7,17)

November 2. – 30 esztendeje alakult meg a száztagú cigányzenekar

A zenekar 2014. március 18-án „A 100 Tagú Cigányzenekar művészi és hagyományőrző teljesítménye” néven került be a Hungarikumok Gyűjteményébe, ezáltal jogosult a Hungarikum kitüntető cím használatára.

November 4. – A szovjet megszállás 59. évfordulója

Az '56-os forradalom és szabadságharc sorsát a november 4-i második szovjet katonai invázió pecsételte meg, amely azután következett be, hogy Nagy Imre miniszterelnök november elsején meghirdette Magyarország semlegességét és kilépését a Varsói Szerződésből.

November 7. – 205 esztendeje született Erkel Ferenc zeneszerző-karmester, a Himnusz megzenésítője

„Csend van. Ülök és gondolkodom: hát hogy is kellene azt a himnuszt megcsinálni. Elém teszem a szöveget. Olvasom. Megint gondolkodom. És amint így elgondolkodom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: Fiam, mikor valami szent zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe...”

November 11. – Márton-nap

A Márton-nap a 40 napos adventi böjtöt megelőző utolsó nap, amikor a jóízű és gazdag falatozás, vigasság megengedett. Ezen a napon rendszeresek voltak a lakomák, bálók, vásárok. Ma is sok helyen táncos mulatságot csapnak, ahol az asztalról nem hiányozhat egy libafogás és az újbör.

November 16. – a tolerancia világnapja

„Mindenek előtt pedig legyetek hajlandók az egymás iránti szeretetre; mert a szeretet sok vétket elfedez.” (1Péter 4,8)

A tolerancia a kölcsönös megértés és tisztelet alapja, egy mindannyiunk számára érvényes morális parancs, hogy álljunk ki, emeljünk szót azok mellett, akiket megfosztanak alapvető jogaiktól és szabadságaiktól.

November 19. – 160 esztendeje hunyt el Vörösmarty Mihály költő-író, a magyar romantika egyik legnagyobb alakja

„Nézd a világot: annyi milliója, / S köztük valódi boldog oly kevés.”

November 23. – 25 esztendeje hunyt el Szécsi Margit költő

„Kellesz a kárhozathoz, / az üdvösséghez, / kellesz hangnak a némák / körmenetéhez.”

November 27. – 120 esztendő a Nobel-díj

A Nobel-díjat a svéd feltaláló Alfred Nobel alapította. 1895. november 27-én kelt végrendeletében rendelkezett úgy, hogy vagyonának kamataiból évente részesedjenek a fizika, kémia, fiziológia és orvostudomány, továbbá az irodalom legjobbjai, és az a személy, aki a békéért tett erőfeszítéseivel a díjat – és a vele járó, jelenleg nyolcmillió svéd koronát (kb. 272 millió forintot, ill. 0,87 millió eurót) – kiérdemli.

November 29. – advent első vasárnapja

„Ímé, jön néked a te királyod; igaz és szabadító ő; szegény és számárháton ülő” (Zakariás 9,9)

November 30. – András-nap

A nap a régi egyházi hagyományok szerint András apostol ünnepe. A legenda szerint átlósan ácsolt keresztben végezték ki. Innen az „András-kereszt” elnevezés. A nép november hónapot Szt. András hava néven illette, a néphagyományban a nap az advent közeledtét jelzi. Az Alföldön a disznóvágási időszak kezdetét is jelölte.

Összeállította: Kerecsényi Zoltán

Az igazi szeretettel kapcsolatban azt a tényt a legnehezebb elfogadni, hogy szabadná tesz. A szeretet gyökeret kínál az embernek és szárnyakat.

John Powell

Élet és Világosság

Tartalom

KALENDÁRIUM – November.....	2
BEVEZETŐ GONDOLATOK	
A szabad ember (Iványi Gábor).....	4
AKTUÁLIS	
A szabadság szólásai (Bereczky Géza).....	5
NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN	
A szabadság mozgalmának anyja (Szabó Ildikó).....	6
ÁLTALÁNOS.....	7
HITÉPÍTŐ IRODALOM	
Tony Campolo történetei (Czövek Olivérné ford.)	8
ÉLET ÉS ÜNNEP	
Hanukai ételek (MÁ).....	11
GONDOLKODJUNK!	
Ha gyalázni akarsz valakit... (Erős Máté)	12
ANNO	
Vajda Péter a szabadságról.....	14
ÍGY TÖRTÉNT	
Hitler és a Nobel-díj (Bereczky Géza)	15
IFI SAROK	
Izrael népének szabadulása (Tdke)	16
ZSIDÓ ÉLET	
Izrael szabadságvágya (Schlesinger Hanna)	17
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
Adj nekünk örök szabadságot! (Göncz Zoltán)	19
HÍRMOZAIK	20
MARGÓ	
Három „szabad” településről (Kerecsényi Zoltán).....	21
OLVASÓNK KÜLDTE	22
ÍGY ÍRUNK MI	
Szabad kapcsolatok (Moldova Ágnes)	23
KITEKINTŐ	
Szabadság és tekintély (Bartus László)	24
IN MEMORIAM	
Göncz Árpádra emlékezünk.....	25
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA (ig)	26
ISTENTISZTELETI REND – November	30
AJÁNLÓ (KKS)	31
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG (IL)	31
RÍMELŐ	32

Hangoló

A szabadság szóhoz társuló képeink a hosszú hajba kapó szél, a lábunk előtt elterülő csodás táj, a száguldás, a lehulló bilincsek. Legtöbbünk képzeletében vágként él, melyre sóvárogva gondolunk.

Holott a szabadság megélését a mindennapokban elutasítás, gúny, meg nem értés kísérheti. Aki szabad szeretne maradni, az nehezebben befolyásolható, nem megvesztegethető, nem betörhető. Gyakran nem tud (vagy nem akar) csak azért egy útra lépni, mert azon sokan járnak.

Kérdéseket tesz föl és megkérdőjelez. És ez kényelmetlenül érinthet, ingerültté tehet másokat. Aki nem szabad, az irigyleti és kívánja mások szabadságát.

És mégis, mi a jó benne? Hát az, hogy nem fekszik a lelkiünkön a teher, hogy csak sodródunk, pillanatnyi érdekek vagy félelmek vezér-elnék bennünket. Nem leszünk függők és nem köt bennünket semmilyen kényelmes (ám súlyosan korlátozó) rabság. Ám ez a csodálatos szabadság tesz szabaddá bennünket olyan szolgálatokra is, melyeket büszkeségünk, érzékenységünk, finnyásságunk nem engedne.

A szabad ember sebet kötöz, vizet ad és kenyeret, útra kell, ha számítanak rá... mindenre szabad, amire a Mester azzá teszi.

Iványi Margit

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515 *
E-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.:
11708001-05080 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor *
Munkatársak: Iklódy Janka, Kovács Judit, Lendvai Éva * Tördelés: Farkas Csilla * Éves előfizetési díj: 1440 Ft *
Egyes példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkeszi hivatalaiban.

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A szabad ember

*„Szabadítsd meg azokat, akik a halálra vitetnek, és akik a megöletésre tántorognak, tartóztasd meg!”
(Példabeszédek 24,11)*

A napokban veszünk végső búcsút Göncz Árpádtól, a rendszerváltás utáni szabad Magyarország első, tíz éven át hivatalában volt köztársasági elnökétől. Személyében olyan valakire emlékezünk, aki a két háború között is az igazságtalanságok áldozatainak érdekeit képviselte. Csendőrgolyóktól szerzett sebesülései is voltak. 1956 után, a Bibó-per másodrendű vádlottjaként az ügyész halált kért számára, kegyelemből kapott életfogytiglani börtönbüntetést, melyből néhány év múlva közkegyelemmel szabadult. Sokáig nem talált állást. Később, a börtönben megtanult angol nyelvből fordított szépirodalmi művek tették a nevét ismertté, és saját írásai, regényei, darabjai. Az már a rendszerváltáshoz közeli idő, amikor szellemi értékeire, méltóságára a környezete felfigyelhetett, és az Írószövetség elnökévé választották. Egyik fordítója *A Gyűrűk Ura* monumentális műnek, amely a kisember hősiességének állít méltó emléket, egy olyan képzeletbeli mesevilágban, ahol (a valósághoz hasonlóan) a hatalom a félelemkeltő, gonosz óriások kezében van. Az ellenük való fellépés azonban nemcsak kötelező, hanem a győzelem reményével kecsegtet.

Göncz Árpádhoz személyes ismeretség is fűz, hiszen együtt lettünk országgyűlési képviselők 1990-ben. Ő volt az, aki ugyanebben az évben a békásmegyeri templomunk építését egy fa elültetésével elindította. Jól emlékszem még arra a parlamenti ülésre, melyen megválasztottuk őt, s amikor az eredmény kihirdetése után rövid beszédben megköszönte a bizalmat, és voltaképpen egyetlen mondatban vázolta „programját” és politikai hitvallásának legfontosabb elemét. Azt mondta, azok hangja akar lenni, akiknek szószólójuk nincsen. Hűséges volt ehhez a vállalásához élete minden napján. Képviselte, ha kellett magához ölelte a betegeket, szegényeket, névtelen kisembereket, akik túlradó szeretettel viszonzták kedvességét. Nem okozott csalódást számukra, ha az Elnök beismerte, hogy konkrét kéréseikben nem tud segítségükre lenni. De velük volt, beszélt gondjaikról és fájdalmaikról, velük örült, és (erre is volt példa) velük sírt. Az önnön élete sem volt drága, ha kellett (Apostolok cselekedetei 20,24).

Ezt bizonyították korábbi sebei, rabsága, és azoknak a támadásoknak a méltóságteljes elviselése is, melyek alattomos politikai ellenfelei részéről érték, éppen az általa védelmezettekkel szembeni gyűlöletükből fakadóan. Legyen áldott az emléke!

Iványi Gábor

AKTUÁLIS

A szabadság szólásai

A szabadság az egyik legfontosabb emberi érték, ám a szabadsággal vissza is lehet élni, és sokszor nem egyértelmű mit szabad, és mit nem. Igen sok szólásunkban, közmondásunkban szerepel a „szabad”, kevesebben a „szabadság” kifejezés. Szabadjon szemezgetni köztük kicsit, eresszük hát szabadjára a fantáziánkat!

Nem kell nekünk török szabadság, jó nekünk a magyar is, mondta az öreg Cecey az *Egri csillagokban*. Van olyan magyar mondás is, hogy a szabadság drágább az aranynál, bár a középkorban a szabad ember fogalma egyfelől a nem adózót jelentette, másfelől azt, aki csak a királynak tartozott adókötelezettséggel, ezért beszélünk szabad királyi városokról.

A feudális középkor szabadságfelfogásának legsajátosabb vonása a testületi szabadság, az intézmények autonómiája volt, amely állított ugyan tagjainak egyéni szabadsága elé bizonyos, közösségi érdekből fakadó korlátokat, ám küzdött a központi állami túlhatalom ellen is.

Ezért volt nálunk hivatalos nyelv a latin, egészen 1844-ig (nehogy már a német legyen), az igazi ellenállók még Bécsben is latinul válaszoltak a németül feltett kérdésekre, a '48-as forradalom pedig már a mai értelemben használta a szabadság szót.

Ha szabad a gazda, akkor az általában nem azt jelenti, hogy letöltötte a börtönbüntetését, esetleg az előzetes után szabadlábra helyezték, hanem azt, hogy a kicsoda, micsoda, például a barkochba játékban nem sikerült a megfejtés, akinek ki kellett volna találnia, hogy a játékosárs mit gondolt, feladta a küzdelmet: szabad a gazda, el lehet árulni, mi a megfejtés. Ezt a játékot azért nevezik így, mert a 132-35-ös zsidó felkelés vezetőjének, Bar Kochbának (akinek a neve arámi nyelven a csillag fiát jelenti) a rómaiak bosszúból kivágták a nyelvét, ezért csak bólintással, illetve fejcsóválással tudott kommunikálni, így eldöntendő, igennel, vagy nemmel megválaszolható kérdéseket tettek fel neki. Bar Kochbát egyébként a felkelés kezdeti sikereinek hatására messiásnak, szabadítónak kiáltották ki.

Ha szabad a pálya, akkor lehetőség nyílik valamire, cselekedni kell, méghozzá azonnal, akkor meg pláne, ha még

szabaddá is tették előttünk az utat. A „szabad a vásár” szólás is a korlátozások megszüntetéséről szól. Ha szabad a tánc, akkor az is azt jelenti, hogy szinte minden megengedett. Ha valaki párt keres, annak szabad a szíve. Amennyiben szabad bejárásunk van valahová, akkor oda minden formaság és előzetes bejelentkezés után benyithatunk, és minden esetben kérhetünk segítséget.

Ha egy teniszező szabadkártyát kap, az azt jelenti, hogy akkor is indulhat a versenyen, ha erre világranglista pontjai nem adnának lehetőséget. Nem jó, ha indulatainknak, érzelmeinknek szabad folyást engedünk, de néha mindenkivel előfordul ez. Jó viszont, ha szabad, friss szemmel, előítéletek nélkül vizsgálunk valamit.

Szabad elvonulást engedményként kaphat a csatában legyőzött, a szabadrablás viszont a győztesek nem túl rokonszenves kiváltsága, sokszor éltek is vele. Előbbire példa Klapka György híres komáromi szabad elvonulása a még 1849-ben is bevehetetlen erődből, utóbbira pedig ellenpélda Fazekas Mihály esete. A Lúdas Matyi szerzője állítólag nem élt sem a fosztogatás, sem pedig a megengedett nemi erőszak lehetőségével, amikor a napóleoni háborúban ezeket megtehetette volna, inkább egy botanikai könyvet olvasott el a kirabolható és feldúlható ház könyvtárában.

Érdekeség, hogy a *Ludas Matyi* később egy szatirikus hetilap címe lett, amely történetének nagy részében a Kádár-rezsim „hivatalos” humorának fő sajtóterméke, évtizedeken keresztül az ország egyedüli vicclapja volt. Vicclap volt a II. világháború után, igaz sokkal rövidebb ideig, a Szabad száj is, holott a szabadszájúság nem mindig rokonszenves, sokszor bántó, illetlen is lehet, ám akkoriban a rothadó kapitalizmussal szemben kötelező volt. A szabadságról azt suttogták akkoriban, hogy Magyarország egy szabad ország, mert nálunk mindenki azt teszi, amit szabad.

Amikor pedig ránk köszöntött végre a szabadság, akkor az akkori SZDSZ főszlogenje volt, hogy „Szabad élet szabad madár, jaj, de szép ki szabadon jár.” A párt akkori ellenfelei persze nem felejtették el utána morogni: „szabad ár”!

Bereczky Géza

NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN

A szabadság mozgalmának anyja *Rosa Parks (1913–2005)*

A múlt század ötvenes éveiben az Egyesült Államok déli részén feketék és fehérek nem ülhetek egymás mellett a buszon. Egy napon egy fekete nő úgy érezte, többé nem bírja elviselni, hogy bármikor felállíthatják, és nemet mondott. Ő sem sejtette, mit robbant ki ezzel...

Rosa Louise McCauley néven Alabama államban született. Szülei válása után édesanyjával Pine Level-be költözött, Montgomery városa mellé. Itt lett – és maradt élete végéig – az afrikai metodista episzkopális egyház tagja. 1995-ben kiadott visszaemlékezésében (*Quiet Strength* [Nyugodt erő]) számolt be arról, hogy vallásos hite milyen szerepet játszott életében, döntéseiben.

Édesanyja tanította tizenegy éves koráig, majd egy ipari lányiskolába, később pedig egy kísérleti középiskolába íraták be. Ezt, családi okok miatt csak férje unszolására tudta befejezni. (Ebben az időben az afroamerikaiak kevesebb mint 7%-a végezte el a középiskolát.)

1932-ben feleségül ment Raymond Parkshoz, aki a fekete polgárjogi szervezet tagja volt. Esküvőjük után Rosa házvezetőnőként, kórházi segédnővéként és egyéb munkakörökben dolgozott. 1943 decemberében a polgárjogi mozgalom vezetőjének titkárnője lett.

Az akkor érvényes törvények szerint a feketéket és fehéreket a déli államokban az élet minden területén elszigetelték egymástól, így a tömegközlekedési eszközökön is. A busz- és vasúti társaságok nem biztosítottak külön járműveket a más bőrszínűek számára, de néhol külön üléseket tartottak fenn e célból.

Az alabamai Montgomeryben a buszok első négy ülésora a fehéreké volt. Többnyire a hátsó ülésekre ülhetek a feketék, akik a busz utasainak több mint 75%-át alkották. Az elkülönített szakaszok mérete nem volt állandó, egy mozgatható jel utalt a határra, így a feketék középen is ülhetek, míg a fehérek szakasza meg nem telt. Ekkor, ha még több fehér szállt fel, fel kellett állniuk, hátraülniük, vagy, ha nem volt több hely, le kellett szállniuk a buszról. A feketék nem ülhetek fehérek mellett, még az üléseket elválasztó folyosó túloldalán sem. A sofőr bárhová áttehette

a jelzőtáblát, vagy le is vehette. Ha az első sorokban már ültek fehérek, a feketék felszállhattak, hogy fizessenek a jegyért, de utána le kellett szállniuk, és a hátsó ajtón szállhattak fel. A busz néha elindult, mielőtt felszállhattak volna a hátsó ajtón azok a fekete utasok, akik már kifizették a jegyüket...

A fekete közösség éveken át panaszkodott az igazságtalanságok miatt, és ez alól Parks sem volt kivétel. *„Nem a le-tartóztatással kezdődött az, hogy nem tetszett, ahogy a buszon bánnak velem... Nagyon sokat gyalogoltam Montgomeryben.”* – írja.

1955. december 1-jén, csütörtökön, este 6 órakor, miután egész nap egy áruházban dolgozott, Parks felszállt egy buszra Montgomery belvárosában. Fizetett, majd leült egy üres helyre a feketéknek fenntartott rész első sorában, a busz közepén, közvetlenül a fehéreknek fenntartott tíz hely mögött. Ahogy a busz haladt tovább, lassan megteltek a fehéreknek fenntartott helyek. Később újabb fehérek szálltak fel... Évekkel később, visszaemlékezve erre a napra, Parks azt mondta, *„Mikor a fehér sofőr felénk lépett, intett, és megparancsolta, hogy keljünk fel a helyünkről, éreztem, hogy úgy borít el az elszántság, mint a takaró egy téli éjszakán.”*

Önéletrajzában (*My Story* [Történetem]) szintén vall erről: *„Az emberek mindig azt mondják, azért nem adtam át a helyem, mert fáradt voltam, de ez nem igaz. Nem fizikailag voltam fáradt, nem voltam fáradtabb, mint bármelyik munkanap után. Nem voltam idős, bár sokan idős asszonynak képzelnek el. Negyvenkét éves voltam. Az egyetlen dolog, amibe belefáradtam, az az engedelmeskedés volt.”*

Parksot letartóztatták, és Montgomery városa faji elkülönítésről szóló törvényének 6. fejezete 11. paragrafusának megszegésével vádolták meg. A polgárjogi aktivisták vezetői még aznap este kiharcolták a börtönből, és meggyőzték, engedje, hogy ügyét felhasználják és küzdelmet indítsanak a buszokon történő faji megkülönböztetés ellen.

Négy nappal később Parksot zavarkeltó magatartás és a helyi rend megszegése vádjával bíróság elé állították. A tárgyalás harminc percig tartott. Bűnösnek találták, és 10 dollár bírságot, valamint 4 dollár bíróági ügyintézési díj

Élet és Világosság

megfizetését szabták ki rá. Parks fellebbezett, és hivatalosan is kétségbe vonta a faji elkülönítés jogosságát. Egy 1962-es rádióinterjúban Parks így nyilatkozott:

„Nem akartam, hogy igazságtalanul bánjanak velem, hogy megfosszanak egy ülőhelytől, amiért fizettem. ... Nem akartam, hogy letartóztassanak, épp elég dolgom volt anélkül is, hogy börtönbe kerüljek, de mikor döntenem kellett, nem haboztam, mert úgy éreztem, túl sokat kellett már elviselnem. Minél többször megadtuk magunkat, minél többször együttműködtünk ezzel a bánásmóddal, annál inkább elnyomtak minket.”

1955. december 5-én, hétfőn este egy 16-18 emberből álló csoport gyűlt össze a Mt. Zion templomnál, hogy az ítélet elleni tiltakozásként buszbojkottot szervezzenek. Vezetőjük egy újonnan Montgomerybe költözött ember, a Dexter sugárúti baptista templom fiatal és kevésbé ismert lelkésze, dr. Martin Luther King lett.

Az esőzés ellenére a fekete közösség kitartott a bojkott mellett. Egyesek kocsival fuvarozták egymást, mások feketék által üzemeltetett taxival közlekedtek, ami ugyanannyiba került, mint a buszok, 10 centbe. A 40 000 ingázó fekete nagy része gyalogolt, egyesek akár 20 mérföldet is (ez kb. 32 km). A bojkott végül 381 napig tartott. Több tucat busz állt tétlenül hónapokon át, a busztársaság nagy pénzügyi veszteséget szenvedett.

Az elkülönítés hívei terrorral válaszoltak. Felgyújtottak vagy felrobbantottak számos feketék által látogatott templomot. Martin Luther King otthonára bombát dobta, és E. D. Nixonnak, a polgárjogi aktivisták vezetőjének ott-

honát is megtámadták. A feketék buszbojkottja azonban így is az egyik legsikeresebb faji megkülönböztetés elleni mozgalommá vált, és több más tiltakozást is kiváltott.

1956. november 13-án az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága alkotmányba ütközőnek ítélte és törvényen kívül helyezte a faji alapú elkülönítést a buszokon. A bírósági döntés híre 1956. december 20-án érkezett meg az alabamai Montgomerybe, a buszbojkott pedig másnap véget ért. A bírósági döntést azonban újabb erőszak-hullám követte, többször rálöttek buszokra és King otthonára, több templomot és lelkészlakot bombatámadás ért.

Martin Luther King 1958-ban megjelent *Stride Toward Freedom: The Montgomery Story* [Nagy léptekkel a szabadságért felé: a montgomery-i eset] című könyvében azt írta, hogy Parks letartóztatása nem kiváltotta, csak felgyorsította a tiltakozást. „Az ok mélyen rejlett a hasonló igazságtalanságok sorában. (...) Senki nem értheti meg Mrs. Parks tettét anélkül, hogy megértené, a türelem pohara végül betelik, és felkiált az emberi lélek: «Nem bírom tovább!»”

Letartóztatását követően Rosa Parks az amerikai polgárjogi mozgalom szimbóluma lett, akit később az amerikai kongresszusban a „civil mozgalmak first lady”-jeként, illetve a „szabadság mozgalmának anyja”-ként emlegettek.

Szabó Ildikó

(Forrás: Creative Commons 3.0.)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Rosa_Parks

ÁLTALÁNOS

MET a Civil Rádióban

Júliustól minden vasárnap 17 órától egy órás műsort (Kényes egyensúly) sugároz a Civil Rádió, melyet kollégáink szerkesztenek, témáik egyházunkhoz kapcsolódnak. Az adás az FM 98-on fogható vagy a civilradio.hu Élő adás menüpontja alatt. 23 órakor megismétlik. A korábbi műsorokat itt hallgathatják meg: <http://www.metegyhaz.hu/kenyes-egyensuly.html>

Képes beszámolók

Rendezvényeinkről rövidfilmeket a www.wesleystudio.hu-n, folyamatosan frissülő honlapunkon láthatnak, és megtalálhatnak bennünket a Facebook-on is – mind az egyházat, mind a Wesley Stúdiót.

Adományozás

Hálás köszönet folyamatos támogatásukért! Ha általános munkánkat, működésünket segíteni szeretné, megteheti sárga csekken (melyet kérésre postázunk), vagy személyesen a 8. kerület, Dankó u. 11. sz. alatt.

Telefon: (06-1) 577-05-15 (hétköznap 8 és 16 óra között), e-mail: info@metegyhaz.hu.

Banki utalás esetén számlaszámunk: 11708001-20520-380 (OTP Bank).

A közleménybe kérjük, írja be, adományát mire szánja! Amennyiben nem szerepel ott semmi, fenntartási kiadásokra fordítjuk az összeget. Köszönjük!

Olvasói vélemény

Kedves Olvasóink újsággal kapcsolatos véleményét, történeteit, gondolatait, kérdéseit szeretettel és folyamatosan várjuk az ev@wjlf.hu e-mail címre.

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Tony Campolo történetei (folytatás)

Ki legyen a legkisebb?

Willard Waller szociológus ír egy jelenségről, melyet a „legcsekélyebb érdek elvének” nevez. Egyszerűen így lehetne ezt az elvet összefoglalni: Egy bizonyos kapcsolatban az a partner fejt ki a legkisebb hatalmat, aki leginkább szeret, az a partner viszont, amely a legnagyobb hatalmat gyakorolja, kevésbé szeret.

Képzeljünk el egy házasságot, ahol a férj nem nagyon szereti a feleségét, az asszony viszont mindennél jobban a férjét. Ki fogja diktálni a szabályokat ebben a kapcsolatban? Ki irányít? Kinek van

szava? Világos a válasz: az asszony mindent megtesz a férjéért, s mivel a férjet nem nagyon érdekli, mi az érdeke a feleségnek, ellenőrző helyzetben van vele szemben.

Ha egy gyülekezetben házassági szemináriumot tartok, mindig akad egy férfi, aki bedobja a kérdést, hogy tulajdonképpen kié a kormánypálca otthon. „Ki dönti el, mi legyen? Ez alapján véve a kérdés. Ki az úr a házban?”

Ilyenkor legszívesebben ezt mondanám: „Ha ön valóban keresztyén lenne, fel se tenne egy ilyen buta kérdést. Egy hívő ember nem kérdezi, ki az úr a házban. Sokkal inkább azt kérdi, ki a szolga. Ha ön igazán hívő ember, akkor nem az a legfontosabb az ön számára, hogy az első helyet foglalja el, hanem hogy az utolsót. Egy ilyen kérdés feltevésekor ugyanaz a motiváció, mint Jakab és János esetében, mikor Jézushoz fordultak: 'Uram, ha eljössz az országodban, ki fog ülni a jobb és bal kezedenél?'” Kinek lesz szava? Erre a kérdésre ezt kellene válaszolnom: „Ha igazán szeretné a feleségét, nem akarna hatalmi igénygel fellépni vele szemben.”

Jézus úgy szeretett, hogy kész volt lemondani a hatalmáról, olyan volt, mint egy rabszolga (Filippi 2). Ha egy férfi igazán szereti a feleségét, akkor késznek kell lennie, hogy hatalmi igényét feladja és szolgálja az asszonyt. Ugyanakkor a feleség azt a felszólítást kapja, hogy rendelje alá magát a férjének. Melyik feleség tenné ezt meg egy férfinak, aki őt a rabszolgájának tartja?

Az ideális házasság az lenne, ahol a férj kijelenti a feleség felé: „Drága kincsem, minden álmom, reménységem és

igyekezetem nem számítanak. Minden lehetséges dologban segíteni akarok neked, s mindezt szívesen feláldozom.”

Az asszony pedig ezt mondja: „Nem! Én akarom hátterbe szorítani minden álmomat, reményemet és igyekezetemet, hogy te elérd, amit szeretnél.”

Erre a férfi ezt válaszolja: „Ó, nem...!” S ezzel kitörne az első házaspári veszekedés. Más vita nem is fordulhatna elő a hívő emberek közt, mert a Biblia felszólít, hogy a szeretetben és tiszteletadásban egymást felülmúljunk, és mindenki jobban tisztelje a másikat, mint saját magát (ld. Filippi 2,3).

Gyermeknevelés

Mit csinál ön tulajdonképpen?

Meghívtak egyszer a pennsylvaniai egyetem docenseinek találkozójára. Legszívesebben el se mentem volna, mert nem éreztem magam jól a beszélgetések alatt. Az egyik kolléganő, a szociológia docense, odalépett hozzánk és társalogni kezdtünk. Egyszer csak a feleségemhez fordult, és leereszkedő hangon megkérdezte: „És mi az ön foglalkozása, kedvesem?” A feleségem, aki mindig igen talpraesetten fejezi ki magát, így válaszolt: „A Homo sapiens faj két példányát szocializálom a judeo-keresztény hagyományok szerint azzal a céllal, hogy egyszer majd a társadalmi viszonyok átforgatásához hozzájáruljanak annak az eszkatológikus utópiának az értelmében, melyet Isten a teremtés kezdetén eltervezett.”

Majd udvariasan és előzékenyen feltette a kérdést: „És ön mit csinál?” „Én... ö... én szociológiát tanítok” – hangzott a megszeppent válasz.

El kell ismernünk, hogy a gyermeknevelés fennkölt és szent hivatás!

Tanácsok

A gyermeknevelés nem mindig egyszerű és ezért néha szakértőkhöz kell fordulnunk. De maguk a szakemberek is gyakran össze vannak zavarodva és a tanácsaik évről évre változnak. Egy washingtoni játékboltban egyszer felfedeztem egy táblát, melyen azok a különböző nevelési ötletek voltak felsorolva, melyeket az utóbbi évtizedekben a szülőknek nyújtottak. Ez állt ott:

Élet és Világosság

1910 – *Alaposan verje el a gyermekét!*
 1920 – *Rendeljen el neki szobafogságot!*
 1930 – *Ne szóljon hozzá!*
 1940 – *Magyarázza el neki az okokat!*
 1950 – *Mutassa ki felé a szeretetét!*
 1960 – *Adjon neki egy fülest, de szeretettel!*
 1970 – *Hallgassa meg a gyermekét!*
 1980 – *Dugja be egy gyermekmegőrzőbe!*

Megfelelő nevelés

A nevelés nem mindig egyszerű, de Mahatma Gandhi egyszer elmesélt nekem egy történetet, mely kiválóan megmutatja, milyen legyen a jó nevelési gyakorlat.

Gandhi tanulmányai befejezése után Dél Afrikába ment, hogy harcoljon a brit gyarmatosítás ellen. Egy évvel később azonban újból Indiába költözött. Szándékában állt, hogy visszatérjen Dél Afrikába, hogy küzdjön az apartheid ellen, de mint tudjuk, sajnos meggyilkolták. Ezért Gandhi fia folytatni akarva apja munkáját, családjával együtt Dél-Afrikába költözött, hogy ennek a feladatnak szentelje magát.

Mahatma Gandhi unokája, Arun Gandhi mesélte, hogy egy nap az apja megkérte, hogy vigye be Johannesburgba egy megbeszélésre. „Aztán megkért, hogy az autót vigyem el a javítóhoz és 5 órára legyenek ott, hogy őt hazavigyem.

Letettem hát apámat a megbeszélés helyén és 1 óra felé megérkeztem a műhelybe. Mivel 5-ig még sok idő volt, azt gondoltam, itt a jó alkalom, hogy közben elmenjek moziba. Így is tettem. Azon a délutánon két filmet játszottak egymás után, és mikor kijöttem a moziból és az órára néztem, már elmúlt 5 óra!

Amilyen gyorsan tudtam siettem a sarokra, ahol az apám várt. Mikor megláttam, ahogy ott álldogál az esőben, azon gondolkoztam, milyen kifogást találjak ki. Oda-szaladtam hozzá: 'Apa, kérlek, bocsáss meg. A javítás tovább tartott, mint gondoltam, de várj, hozom az autót! Most már biztos készen van.'

Apám lehajtott fejjel állt, a földet nézte és sokáig nem felelt. Aztán megszólalt: 'Mikor a megbeszélés időre nem voltál itt, felhívtam a műhelyt. Azt mondták, hogy az autó már 3-kor kész volt. Most gondolkodnom kell, mit tettem rosszul, hogy a fiam hazudik nekem. Ezen gondolkodnom kell. Azt hiszem, gyalog megyek haza és útközben elmélkedem ezen.'

Így aztán időse apám után hajtottam egészen hazáig – mondta Arun Gandhi. – Párás, esős este volt és láttam, ahogy baktat a sáros úton. Közvetlenül utána mentem és a reflektorral világítottam neki. Láttam, ahogy az apám az esőben gyalogolt, s én a volánt csapkodva kiabáltam: 'Soha többé nem hazudok! Soha többé nem hazudok! Soha többé nem hazudok!'

Ez a nyilvánvaló nevelési módszer, melyet nem követett közvetlen büntetés, a gyermeknek mégis félreérthetetlenül megvilágította, hogy rossz viselkedése mennyire megbánthatja a szüleit.

Támadások a kereszténység ellen

A kereszténység eredetileg Izráelben keletkezett. Aztán átjutott Görögországba, és filozófia lett. Megérkezett Rómába, és intézménnyé vált. Később átkerült Európába, ahol hagyománnyá vált, majd Amerikába, ahol gazdasági ágazattá változott.

Kierkegaard mondta: „Az egy dolog, hogy valaki annyira szereti az embereket, hogy kész a keresztén meghalni, hogy megmentse őket. Viszont az már más dolog, ha valaki erről a férfiről prédikál, s ezért évi 50.000 dollárt keres.”

Csak egy bohóc volt

Kierkegaard elmondott egyszer egy történetet, mellyel kérdésessé tette a keresztény klérus ígéhirdetésének hitelességét. Kifejtette, hogy a papságot gyakran már önmagáért sem lehet komolyan venni. Kierkegaard története szerint egy cirkuszi sátorban egyszer tűz ütött ki. A lángok átcaptak a szomszédos gabonaföldre, és a völgyben fekvő falut fenyegették. A cirkuszigazgató felkiáltott: „Gyorsan, valaki fusson be a faluba, és figyelmeztesse az embereket a veszélyre. A tűz betör a faluba, ha nem védekeznek!” A bohóc úgy ahogy volt, beöltözve vállalta a feladatot. Felpattant egy kerékpárra, és behajtott a városkába, hogy figyelmeztesse az embereket. Végigszáguldott az utcákon, és kiáltozott: „Mentsétek az életeteket! Állítsátok meg a tüzet! Éppen erre tart! Ha nem tesztek semmit, városotok földig ég. Gyorsan, lássatok hozzá!” Az emberek megálltak az utcákon, nevettek, és tapsoltak a bohócnak. Minél inkább sürgette őket, annál jobban szórakoztak. Egyszerűen nem vették komolyan. „Mert végül is csak egy bohóc volt” – vélte Kierkegaard.

Nézzetek ide!

Egy barátom istentisztelet után még beszélgetett egy idősebb hölgygel, mikor a lelkész fia felszaladt a szószékre. „Nézzetek! – hangzott a mikrofonban - Ide nézzetek! Én vagyok a szószéken!” Az idősebb hölgy megjegyezte: „Az apja ugyanígy csinálja.” Mivel magam is prédikátor vagyok, nagyon jól ismerem ezt a kísértést. Hogy a szószék a magamutogatásnak eszköze legyen.

Néha a gyülekezet is

Természetesen nem csak lelkészeket illethet kritika. A gyülekezetben rosszul mehetnek a dolgok, s emiatt sokszor a lelkészeket vádolják. Ne felejtsük el, hogy a gyülekezeti tagok viselkedése is gyakran ellentmond a keresztény ta-

Élet és Világosság

nításnak. Gyakran éppen ők azok, akik Isten akaratának ellenállnak.

Nagyon jól tudnánk itt önöket használni

Képzelnék el egy közepes nagyságú gyülekezetet. Vasárnap reggel van, és egy csinos fiatal pár lép be. Helyet foglalnak a padban. Istentisztelet alatt mindenki őket nézegeti, és a végén megrohanják őket. „Mi a foglalkozásuk?” – kérdezik a fiatalembert. „Én tanító vagyok az utca végén levő iskolában, a feleségem pedig most kezdett zenét tanítani.” El lehet képzelni, mi következik. A gyülekezeti tagok körberajongják az újonnan jöttöket, és mindenképpen tudomásukra akarják hozni, hogy nagyon szívesen látják őket. Végül kibújik a szög a zsákból, mikor valaki kijelenti: „Igazán reméljük, hogy csatlakoznak a mi gyülekezetünkhöz. Nagyon jól tudnánk használni önöket.” A gyülekezet a szentek közössége, ahol az embereknek azt kellene érezniük, hogy szeretik és nem használni akarják őket. Az embereknek túl sokszor az az érzése a gyülekezetben, hogy nem szeretik, hordozzák, hanem használják őket, sőt visszaélnék velük.

Már megtette!

Jézus gyülekezetének ebben a világban küldetést kell betöltenie. Sajnos gyakran hiányoznak ehhez az eszközök, bár a gyülekezethez tartozó emberek rendelkeznek a szükséges anyagi forrással. Egy reggel kialvatlanul, vörös szemekkel érkeztem meg a nyugati partról. A repülő 8.30-kor landolt Philadelphiában. A kijáratnál várt a titkárnőm, és közölte velem az újságot: 10 órakor előadást kell tartanom. „Nem tudom, hogy történt, de valahogy becsúszott ez az időpont. Direkt azért jöttem önért a repülőtérrre, mert máris indulnunk kell a templomhoz. Világ imanapi találkozó van és önnek kell a «misszionáriusi» üzenetet közvetítenie.” Mikor elfoglaltam helyemet a pulpitusnál, szinte nem is voltam egészen ott. Alapjában véve nem a szószéken, hanem az ágyban lett volna a helyem. Ezért aztán talán nem is helyesen reagáltam, mikor az összejövetel vezetője közölte a jelenlevőkkel egy venezuelai misszionáriusnővel kapcsolatos imakérését. Elmondta, hogy egy csodálatos asszonyról van szó, aki orvosnőként az életét tette arra, hogy Caracas nyomorregyében segítsen a szegényeknek. 5000 dollárt kért, hogy az orvosnő felépíthesse egy beteggondozó állomást. Erre sürgősen szükség volt, mert már nem győzte a betegek és rászoruló áradatait. Majd hozzám fordult: „Campolo doktor, kérem imádkozzék velünk, hogy Isten adja meg testvérnőnknek az 5000 dollárt, amire Venezuelában szükség van!” Mielőtt átgondoltam volna, mit is teszek, már ki is csúszott a számon: „Nem, más ötletem van. Most minden készpénzt, ami nálam van, ideteszem az úrasztalára, és kérek mindenkit itt a teremben, hogy tegye ugyanezt. Nem kell csekkeket kitöltenünk. Ma csak kész-

pénzt fogadunk el. És ha összegyűlik a pénz, majd kérni fogom Istent, hogy a különbségről töltsön ki egy csekket. Aznap könnyen beszéltem, mert 2 dollár és 25 cent volt csak nálam. A vezető helyeslően mosolygott, és megkérdezte: „Ezt a gesztust valamennyien megértettük, ugye?” „Nem, – válaszoltam – nem erről van szó. Én letettem a 2 dollár 25 centemet, most önökön van a sor.” A vezetőt egy kicsit megdöbbenette ez a direkt módszer, de kinyitotta a pénztárcáját, kivett 110 dollárt, és letette az én soványka felajánlásom mellé. „Nagyszerű! – jelentettem ki – Ez tehát a kezdet. 112 dollárunk és 25 centünk van. Most önök következnek!” Rámutattam egy asszonyra, aki jobbra, az első sorban ült. Ő körülnézett, és mosolygott. Aztán felállt, és előre jött, hogy odategye a pénzét a miénkhez. Majd rávettem a következőt, majd megint a következőt. Egyik a másik után jött előre, hogy letegye a pénzét, és mintegy 25 percre volt szükségem, hogy begyűljön az adomány. Majd megszámloltuk, mennyi jött össze. Több mint 8000 dollár volt, és tudtam, hogy a jelenlevőknél távolról sem csupán ennyi készpénz volt. Néhányan csak nagyon csekélyke összeget tettek le, és zavart pillantásukon láttam, hogy a nagyját maguknál tartották. Miután begyűlt az adomány, nem volt már idő a pré-dikációra. Igazat szólva nem is hiszem, hogy szívesen hallgattak volna meg. Befejezésül csak ennyit mondtam: „Nagyon szemtelen dolog lett volna, hogy Istentől csupán 5000 dollárt kérjünk, mikor ő máris 8000-t adott, hogy segítsen ezen a szükségén. Nem kell Őt arra kérni, hogy gondoskodjék rólunk, mikor már régen megtette azt.”

Kétszeres hiba

A keresztények néha egyszerűen primitívek és törvénykezők. A kis szabályok és előírások dzsungelében szem elől tévesztik az evangélium tulajdonképpeni magját. Egy barátom, aki egy adventista asszony mellett lakik, elmesélte, hogy az asszony egyszer hogyan vonta kérdőre, mikor szombat reggel a kertjében a fűvet nyírta. „Sabbat van! Ön pedig sabbat napján fűvet nyír!” – mondta szemrehányóan. Barátom védekezni próbált: „Jézus pedig kalászt tépett szombat napon.” Erre a hölgy így felelt: „Ha ketten követnek el egy hibát, attól az még nem lesz helyes!” Barátom úgy vélte, hogy a legmegdöbbentőbb az egészben az volt, hogy az asszony egyáltalán nem ismerte fel, milyen groteszk módon érvelt.

Az emberek azonban nem

Egyszer lelkész voltam egy kis vidéki gyülekezetben. Egy nap megtudtam, hogy egy asszony házasságon kívüli gyermeket várt. A hír gyorsan elterjedt, és mindenki erről pletykált. Elhatároztam, hogy meglátogatom, és mikor bekopogtam hozzá, valahogy az volt az érzésem, hogy a Szentlélek különleges módon jelen van, és rendkívüli

Élet és Világosság

dolog fog történni. A fiatalasszony a nappaliba kísért. Én Isten bocsánatáról beszéltem neki, s hogy Isten mindig megajándékozhat új kezdettel. Nagyon megrendült volt, és átadta életét Jézusnak. Egy óra múltán minden szomorúsága eltűnt, ragyogott az arca. Nem lepett meg, mikor a legközelebbi vasárnap megjelent az istentiszteleten. Ettől kezdve minden vasárnap hűségesen járt a gyülekezetbe. Egy nap azonban nem jött többé. Újból meglátogattam, és megkérdeztem, miért nem jön. „Nem bírok. Minden alkalommal, mikor a templomban vagyok, piszkosnak és értéktelennek érzem magam” – mondta. „De ez nem így

van! – tiltakoztam – Hiszen Jézus mindent megbocsátott és elfelejtett.” Válasza a mai napig a fülemben cseng: „Jézus talán mindent megbocsátott és elfelejtett. De az emberek a gyülekezetben – nem. Ők nem bocsátottak meg, és nem is felejtettek el semmit.” Pál szavai jutottak eszembe, amit a gyülekezetnek írt: „Miattatok gyaláztatik az evangélium.”

(Folytatjuk)

Fordította: Czövek Olivérné

ÉLET ÉS ÜNNEP

A hanukai fánk receptje

Hozzávalók:

50 gramm élesztő,
½ pohár meleg víz,
1 evőkanál cukor,
3 tojás, ½ pohár olaj,
½ pohár cukor,
½ pohár narancslé,
1 kávéskanál vaníliás cukor,
6-7 pohár liszt,
olaj a sütéshez,
porcukor

Az elkészítés módja:

1. Keverje össze az élesztőt a vízzel és a cukorral.
2. Keverje össze a többi hozzávalót (ellenőrizze a tojást, hogy nem véres-e).
3. Hagyja kelni 1 ½ óráig.
4. Nyújtsa ki a tésztát kb. 1 cm vastagra, vágjon ki köröket.
5. Öntsön olajat egy edénybe (10 cm magasan). és forrósítsa fel. Egyszerre kb. három fánkot süsön, először az egyik, majd a másik oldalán, míg aranybarna nem lesz.

Hanukai krumplis palacsinta (latkesz)

A latkesz egy palacsinta jellegű étel. Mivel az olaj nagy szerepet játszik Hanuka ünnepén, ilyenkor sok olajban sült étel kerül az asztalra, köztük a krumplis palacsinta és a fánk is.

Hozzávalók:

5 db nagyobb krumpli,
1 db nagyobb hagyma,
3 db tojás,
2 evőkanál liszt,
1 kis kanál só,
bors, ízlés szerint

Tehető még hozzá apróra vágott snidling, újhagyma, és petrezselyem zöld is. Olíva, vagy napraforgóolaj a sütéshez.

Elkészítése:

A burgonyát lereszeljük, megsózzuk, kicsit állni hagyjuk. Kinyomkodjuk belőle a nedvességet, majd összekeverjük a lereszelt hagymával, a liszttel, a lazán felvert tojással, az őrölt borssal, és kevés petrezselyem zölddel, és apróra vágott snidlinggel. (a zöld fűszerek elhagyhatók) Serpenyőben forrósítsunk fel az olajat, és ha elég forró, kanállal tegyünk a keverékből bele. (Érdemes egy csipetrel kipróbálni az olajat, mielőtt nekikezdenénk.) A kanállal lapogassuk is le a palacsintákat sütés közben, hogy ne legyenek túl vastagok. Mindkét oldalán arany barnára sütjük, majd papírtörülővel, vagy szalvétával borított tányérra szedjük. Egyszerre ne tegyünk túl sokat a serpenyőbe, mert kihűlt olajban nehezebben tudjuk megsütni palacsintáinkat.

Leginkább almaszósszal fogyasztják, de nagyon finom tejföllel, sajttal, joghurttal, lekvárral is. A lereszelt krumpli is keverhető sárgarépával, cukkinival, és más zöldséggel is.

Jó étvágyat kívánunk!

MÁ

GONDOLKODJUNK!

Ha gyalázni akarsz valakit, mondd rá, hogy liberális!

Új szitokszó járja be Kelet-Európát: a „szabad-elvűség” szitokszava. Mi vezetett idáig? Ment-hetjük-e a menthetőt, vagy el kell fogadnunk: ideológiailag sokunk rossz oldalon áll, a tévely-gés olyan fokán van, ahonnan nincs menekvés, már a megtérés sem adott, mint menekvés-i le-hetőség.

Rövid jegyzetem két célt kíván szolgálni: ha olyan bátrak lennénk, hogy liberális öntudatunkat mások előtt, tár-saságban felvállalnánk, esetleg olyan közösségi zenés rituálékon vennénk részt, ahol ismeretlenekkel is talál-kozhatunk, és azokkal szóba elegyedve szint vallonánk, számítanunk kellene a szidalmak és kategorikus sarokba-szorítások határtalan emocionális folyamával, és ebben a lehetetlen helyzetben értelmünk is cserbenhagyhat min-ket. Erre az esetre tartogatja a filozófiai bazár a liberaliz-mus alapelveit összefoglaló svájci bicskát, amit kellő memóriával és egy kis kondicionálással mindannyian el-sajátíthatunk. Először tehát: a liberalizmus lehetséges vé-dőbeszédének technikai alapjait kell megadnunk.

Másodszor pedig meg kell ragadnunk azt, hogy a nem-zetközi liberalizmus érényei ellenére miért olyan elutasí-tóak vele szemben honfitársaink. Tegyük ezt introspektív módon, hogy a korábban magunktól elvitatott megújulás részeseivé válhassunk. Mit köszönhetünk a liberalizmus-nak? A politikai liberalizmus elterjedése nélkül számunkra ismeretlen lenne az individuális igazság és az egyén sza-badságának fogalma. Ez az eszmerendszer harcolta ki az egyén hatalommal szemben létező privát szféráját, a nega-tív szabadságjogokat is. Az egyén azonban nem kizárólag elviekben szuverén, hanem a liberális játékszabályok alap-ján a jogszolgáltatás is rá van szabva. A jogszolgáltatás ma már nem csak érdekcsoportok, magukat ügyesen képviselő közösségek privilégiuma, hanem minden egyént megillet. Csak, hogy pontosan értsük, ha egy nő el kíván válni fér-jétől (reméljük, meggondolja magát, de ha mégis), akkor ezt a bíróságon anélkül teheti meg (ha hallgatói jogvi-szonnyal rendelkezik, még fizetnie sem kell érte), hogy is-merne egy bírót vagy egy protektort, aki őt ebben hatalmával és előjogaival segítené. Ez az univerzális sza-

badság egyetlen iszlám országban sem illeti meg és még a világ második legnépesebb országában is súlyos korlátozá-sok és a férfiaknak kedvező jogrendben érvényesítheti csak (in: Singh, Kirti: *Separated and Divorced Women in India*, Sage Publications, Ottawa, 2013).

A liberalizmusnak köszönhetjük a tolerancia fogalmát, amely nem az egyéntől követel meg világnézeti elkötele-zettséget (mint pl. az iszlám világban), hanem az államot kötelezi a semlegességre. Világnézetünk kiválasztásában is szabadok lehetünk, ufóktól való származásunkkal bátran traktálhatjuk szomszédainkat mindaddig, míg elveink bűncselekmények elkövetésére nem ösztönöznek bennün-ket, és amíg az embertársainkat ugyanúgy megillető vá-lasztási szabadságot nem kívánjuk megszüntetni. A türelem oly mértékű, hogy nem kizárólag a törvényessé-get betartó új vallási közösségek megalapítására, hanem magára az emberi hülyeségre is kiterjed: bátran hirdethet-jük, hogy egy évszázadot a történészek illesztettek az idő-számításba, hogy a HIV biológiai laborból szabadult ki, vagy, hogy a repülőgépek valójában mérget permeteznek a légkörbe. A liberalizmusnak köszönhetjük az alkotmányos demokráciát, ami sokak mély meggyőződése ellenére nem a többség akaratával egyenlő, hanem a jogszabályok ural-mával. Kant a Világpolgár-esszében (Kant, Immanuel: *Történelemfilozófiai írások*, Ictus, 1995, 41-59 old.) az emb-ert olyan állatnak nevezi, amelynek úrra van szüksége. Ez az úr azonban nem lehet egy másik ember. Az emberen csak a teljes közösség minden tagjának beleegyezésében fo-gant akarat konstituált formája, a folyamatosan tökélete-síthető jogszabályrendszer uralkodhat, amely nem erőszakolt törvény, hanem az életvitel vonzó és prosperáló lehetőségeit bemutató követendő modellként jön létre. Olyasvalami, amire a polgár büszke, és amiben – Rawls szavaival élve – önmagát nyertesként tudja szemlélni. Azon érdemes lenne elgondolkodnunk, hogy a képvisleti de-mokrácia miért áll a XIX. század infrastrukturális szintjén. Azon, hogy az új médiumok miért nem adhatnak közvet-len akaratnyilvánítási lehetőséget a hatalmat ténylegesen birtokló szavazók kezébe. Továbbá, hogy a bizalmat vesz-tett, közpénzből élő népképviselő miért nem hívható vissza pozíciójából, ha legitimitásának elvesztése (megbízói aka-

ratával való megegyezésének hiánya) nyilvánvalóvá válik. A reformlehetőségekre még később visszatérünk.

A liberalizmusnak köszönhetjük a pluralizmust is, amely képes az egymással versengő elméletek győztes nélküli kooperációjára. Ahol a világnézetek annak ellenére, hogy kontradiktórikusak, egyenként nem vindikálhatják maguknak az igazság letéteményesének privilégiumát. A liberalizmusnak köszönhetjük a tehetség támogatásának elvét is, ami az egyéni elvek, tudományos hipotézisek társadalmi hasznát képes elválasztani azok vallási vagy világnézeti konfrontációjától. Ezen kívül a tudományos eredményeket empirikus szemléletének okán, azokat nem személyi és intézményi autoritásuk, hanem hasznosságuk, a közösség számára konzisztensen képviselt értékük alapján ismeri el. Ebből következően a liberális alapelvek szerint a különvélemény (gyertya vs. elektromos izzó, egyenáram vs. váltóáram, kábel vs. vezeték nélküli hálózat) igazi rangra emelkedik abban az esetben, ha összetettsége és érvényessége megalapozott. A liberalizmusnak köszönhetjük a jogalkotás azon rejtett premisszáját, hogy a törvények az emberi jellemnek nem a devalválódását, alhasi igényeinek kiszolgálását (xenofóbia, nyilvános kivégzés, nők oktatásból való kirekesztése, más vallásúak megadóztatása, ismeretlenek pályázatból való kirekesztése, etatizmus, protekcionizmus, személyi kultusz), hanem éppen a megjavítását célozza. Oly módon, hogy az alkotmányos demokráciában kulturális toposzokat felvevő bennszülött triviálisnak tartsa azokat az értékeket, amelyek valódisága kipróbált, és amelyeket őseik a szabadság nélküli korban minden ember védelmére hoztak létre. Tekintve, hogy a svájci bicskába motoros fűrészt nem applikálhatunk, a helyhiány miatt elégedjünk meg ennyivel.

Térjünk át jegyzetünk másik témájára: hazánkban miért vált a szabadelvűség a leggyalázatosabb jelzővé?

A liberalizmus negatív értelmezésének sok oka lehet. Én a magyarországi liberalizmuskritika félreértésekből és valódi tapasztalatokból létrejött vegyülékének összefoglalását öt alappilléren látom egyensúlyozni, melyek szerint a liberalizmus:

1. Nemzetietlen és idegenszívű

A liberalizmus kritikusai szerint az egyén szabadságát hirdető csoportja semmibe veszi a közösséget. In concreto: a közösség legszentebb formáját, a nemzeti közösséget tagadja meg. A haza számára semmit sem jelent, hiszen az ember egyetemes igényeit hangsúlyozza. Sokak szerint erre a vádra a legkönnyebb Kossuth vagy Széchenyi nevének, a nemzeti liberalizmusnak a felemlítésével válaszolni, azonban ne felejtsük meg arról, hogy a nemzeti önrendelkezés jog előtti egyenlőség és tényleges népképviselő nélkül pusztán szeparatizmus, és mint ilyen, nem a meg-

egyezés, hanem a nemzeti vagy nemzetinek kikiáltott tisztázatlan hagyományokba való bezárkózást jelenti. Ezen kívül látnunk kell azt is, hogy a risorgimento apostolai (Mazzini, Cavour) által hazánkban is szárba szökkenett nacionalizmus a liberalizmus hagyománya szerint fikció. Azt, hogy az itáliai félsziget soknyelvű, sokkultúrájú lakossága egyetlen nemzet lenne, furcsa elképzelnünk. Ugyanez igaz a Kárpát-medencei sokszínű lakosság tekintetében is (legalábbis liberális szemszögből). A liberális ember (és ezzel sok olvasóm nem fog egyet érteni) a nemzeti közösség céljait sohasem fogja az általános és kiküzdött vitathatatlan emberi értékek (élethez való jog, munkához való jog, igazságszolgáltatáshoz való jog, önrendelkezési jog, közakarat tiszteletben tartása, ellentétes világképet vallókkal szembeni türelem, a segítségnyújtási kötelezettség, az élet tiszteletben tartása, a tulajdon tisztelete – csak, hogy néhány példát említsek) fölé helyezni, azok partikuláris voltát mindig szem előtt tartja. A nemzetiséghez tartozás nem kizár a másokkal való közösségből, hanem az emberről alkotott képünket differenciálja, azaz kiszélesíti az emberség fogalmát, amit egyetlen nemzeti közösség képtelen pontosan definiálni. Idegenszívűségét a nemzetieskedő, az emberiséggel szemben partikuláris érveket hangoztató elvekkel kapcsolatos hűvös magatartása teszi.

2. Libertinus

„A liberálisnak mindent szabad. Számára semmi sem szent. Moralitása a nihilizmus.” Ez az érv sajnos mindenkit eltalál, aki szabadelvűségét nem párosítja a Kant által erősen hangsúlyozott nagykorúság elvárásával. Sose felejtjük el: nem minden jó, amit megtehetünk, és nem mindent kell megvennünk, amit árulnak. A piac nem kanonizál, pusztán lehetőségeket ajánl. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a liberális politikai személyiségek sokszor nem akartak, vagy nem tudtak mit kezdeni a közbiztonsággal. Így volt ez a Giuliani előtti New York-kal, és így volt ez sajnos a Horn-kormány idején Kuncze Gábor vezette belügyi tárcával is. A liberálisoknak ebben van mit tanulniuk konzervatív versenytársaiktól.

3. Tőkepárti

A liberális politikai formációval szembeni legerősebb ellenérve, hogy rendszeresen a nagy gazdasági formációkat támogatja (gondoljunk itt arra, hogy a szabadelvűnek nevezett gondolkodók a Colbert-féle ipartámogatás nevében a nagyiparosokat támogatta állami pénzből, lásd: 1870 évi LI. tc.). Tekintve, hogy a neoliberalizmus a klasszikus liberalizmushoz képest a laissez-faire elhagyásával képes az állami intervenció eszközéhez nyúlni, ezt az újdonsült hatalmát gyakran a már sikeresek felé gyakorolja. Ez gyakran a szabadelvűség kárára szolgál. A tehetség kötelezve van arra, hogy értékesítse tudását, és a tudomány az üzlet rabjává válhat. Jól látják ezt az amerikai demokraták is, akik

az egyre erősödő szociális fordulatban látják fejlődő politikai identitásuk kiteljesedését.

4. Intoleráns

Sokat hangoztatott érv, hogy a liberális valójában türelmetlen más világnézetekkel szemben. Kineveti a kereszténység alapelveit, és lenézi a vallásos embert. A liberalizmus francia felvilágosodásból örökölt hagyományához való igazodás valóban feljogosíthatja az embert erre a mentalitásra, de ne felejtsük el: a német felvilágosodás (Herder, Kant, Humboldt, Hegel) nagyjai erős teológiai elkötelezettséggel védelmezték az emberi szabadságot. A liberalizmusnak tehát van a keresztény hagyományt tisztelettel szemelő türelmes szárnya is. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy kizárólag egy hitet tartunk minden vallások legjobbjának (Tony Blair nyilatkozatban hozta választói tudomására, hogy a Korán olyan mély bölcsességet hordoz, hogy azt minden nap olvassa; a jelenlegi pápa pedig, aki izraeli látogatását a gázai fal palesztin oldalán elmondott imádsággal kezdte, megcsókolta az iszlám szent könyvét; a második vatikáni zsinat a keresztényeken kívül az iszlám hitűeket tartja leginkább Isten népének), más vallási rendszereket viszont elavultnak és anakronisztikusnak tartunk.

4. Entellektüel

„A liberális fölényeskedő, műveltségét mások fölé való emelkedésének nyilvánvaló eszközének tartja. A nem liberálisokat az emberiség történelmének régmúlt fejezeteihez ragaszkodó sötétségben járó embertömegnek látja, aki örendelkezés híján másokat követ.”

Az érv bár előítéletes, valódi tapasztalatból táplálkozik. A tudás, különösen, ha partikuláris, nem az újdonság iránti vágy, az ismeretlen akarása, hanem a meggyőződés dogmatizálódásának eszköze is lehet. Mi, liberálisok – ide sorolva magamat is – gyakran nem foglalkozunk az olyan

utált, és számunkra elviselhetetlen elvek vizsgálatával, amelyek világképünk számára elfogadhatatlanok. Miközben ezeket negligáljuk, a hozzájuk vezető társadalmi problémákat, a félreértések mögötti valódi szociális anomáliát nem fedezzük fel, vagy azokról polarizált elménk nem akar tudomást venni. Egy liberális nem lehet más, mint állandóan megújuló, és a lehető legjobban elgondolható kereső elme. Csak egy politikus lehet annyira életidegen, hogy véleménye sohasem változik. A szellemi szabadságban megmártózott ember napi kötelessége a vizsgálódás, és saját értelme előtti őszinteség. Nem védhet valamit csak azért, mert politikai osztálya erre hívja el és ezt várja tőle. Szellemi függetlenségét még a liberalizmusért sem adhatja fel.

A pillérek skicc-szerű és hanyag vizsgálata után egy retorikailag kidolgozatlan rövid vágással hadd zárja soraimat egy utolsó meggondolás. A magyarországi liberalizmus a megvalósulatlanság paradoxonában raboskodik. A kommunizmus és szocializmus mintájára azzal a képzetel azonosítják, hogy vagy megvalósíthatatlan és utópisztikus, vagy a már kipróbált, de be nem vált elméletek sorát gazdagítja (dualizmus kora és a rendszerváltás utáni néhány alkotmányos év), és mint ilyen, fennmaradására további igényt morális okok miatt többé nem tarthat. „A kísérlet befejeződött, az alany elhunyt” – gondolják. Bárhogy legyen is, az a társadalom, amelyik a liberalizmust maga mögött hagyja, és azt gazdasági és jóléti sikerei ellenére elutasítja, sötét eszmék fátumszerű halmazában találja magát. Azt nem utasíthatja el úgy, hogy közben vívmányainak haszonélvezője. A liberalizmus a legnehezebb választás, mert a szabadság maga a legnehezebb út. De reményeim szerint az egyetlen ésszerű döntés is, amivel szemben paradox és létszerűen komikus módon: nincs más választásunk.

Erős Máté

ANNO

A szabadságról

„Szabadság az emberi vitatkozások legszebb tárgya, az emberi küzdelem legfőbb célja, az emberi ész és munka legszebb koronája. Szabadságban a balsors is türehető, nélküle a szerencse mit sem ér, vele jól izlik a száraz kenyér és hives víz, nélküle, az arany billikomnak semmi becsé; ha ő fedez, jót alszol a puszta földön is, ha ő elhagyott – oda van mindened. Szabad hazában jobb szeretek utolsó polgár lenni, mint első a rabszolgák között.

A szabadság megkívánja, hogy mindenki a jogok mezején járjon, hogy mindenki becsülje és szentnek tartsa mások jogait; különben jogosság helyett előjog és jogtalanság, szabadság helyett kényur és rabszolga támadnak.

A szabadságról részint igen rossz fogalom van az emberek között: szabad az, kit mások nem bánthatnak, ellenben ő sértetlenül garázdálkodhatik mások vagyonán, személyében, becsületében. Az európai nemességnek ez volt jelleme, türehető jelleme, melyért buknia kelle, buknia kellend s helyébe a jogos polgári állapotnak lépnie. Az ilyen állapot szabadabb, mint kell lennie s a tulsó oldalon vannak, kik kevesebbé szabadok, mint kell lennie s így igen természetes, hogy harcz támad közöttök élet és halálra, melly csak a másik fél teljes legyőzésével végződik. (Folytatás a 18. oldalon)

ÍGY TÖRTÉNT

Hitler és a Nobel-békedíj

Első pillantásra igen vad ötletnek tűnik, hogy Hitler a jelöltek között lehetett, pedig történelmi tény, hogy Hitlert, német kancellári minőségében, valóban Nobel-békedíjra terjesztették fel, méghozzá 1939-ben, tehát pont a II. világháború kitörésének az évében, de nem úgy és nem azért, ahogy azt gondolnánk. Vagy mégis? Döntse el az Olvasó!

Alfred Nobel eredeti szándéka szerint a díjazott „legyen az a személy, aki a legtöbbet vagy a legkimagaslóbbat tette a nemzetek barátságáért, a fegyveres erők csökkentéséért vagy megszüntetéséért, vagy békekongresszusok tartásáért és előkészítéséért.” Hihetetlennek tűnik ugyan, de egy Erik Gottfrid Christian Brandt nevű, egyébként élesen náciellenes svéd szociáldemokrata politikus valóban jelöltként említette Hitlert, ám ezt ironikus értelemben tette, mégpedig tiltakozásul Neville Chamberlain jelölése ellen. A Hitler és Chamberlain által aláírt müncheni egyezményről ugyanis már akkor sejtették, hogy nem biztosította egy emberöltőre a békét Európában, hiába hitte ezt a konfrontációtól és a háborútól féltő angol politikus. Brandt úgy ironizált, hogyha Chamberlaint jelölik, akkor ugyan Hitlert miért is ne.

Levelében Hitlert istenadta tehetségű szabadságharcosnak nevezte, és emlékeztette a bizottságot arra, hogy a „német nép nagy vezérének” „ragyogó békeszeretét” bárki megismerheti Hitler népszerű művéből, a Mein Kampf-ből. Brandt írt azokról a svéd parlamenti képviselőkről is, akiknek sajnálatos módon nem esett le, hogy az európai béke megszületése nem Chamberlainnek, hanem Hitlernek köszönhető, és csakis a Führertől érdemes várni Európa és a világ lecsendesítését.

A képviselő levelét több lap is lehozta, ami az egész országot felbolydította – sokan ugyanis félreértették Brandt szavait. Jó vicc volt, rossz vicc volt, vicc volt-e, ki-ki döntse el, mindenesetre az ironiával két nagy baj van, az egyik az, hogy az olvasó nem veszi észre, nem érti meg, a másik meg az, ha a címzett úgy tesz, mintha nem értené, csak a szöveg tekint, mögéje látni nem akar.

Így eshetett meg, hogy voltak olyan náci szimpatizánusok, akik gratuláltak Brandtnak, és voltak átlagemberek, akiket felháborított Hitler ajnározása. Végül a politikus februárban visszavonta a jelölést.

Pedig, legalábbis a bizottság alkalmi gyakorlatát figyelembe véve, nem is lett volna oly meglepő, ha Hitler előző évi „béke-erőfeszítései” (lásd müncheni egyezmény) jutalmaként Chamberlain és Daladier (ő volt ez idő tájt a francia elnök) társaságában megkapta volna a díjat, csak hogy München túl későn jött az 1938-as medálhoz, az 1939-eshez meg túl hamar megtörtént a szerződés nyílt megszegése, Prága megszállása. Ez persze már nem sokat számított: őszre ugyanis már kitört a háború, így 1944-ig már nem is adtak ki Nobel-békedíjat.

Hitler Nobel-békedíjával kapcsolatban egy másik történetet is gyakran idéznek: ebben a zsidó származású amerikai író, Gertrude Stein lobbizna a náci vezér kitüntetése érdekében. A történet nem véletlenül lett népszerű bizonyos körökben: ha egy felvilágosult zsidó is úgy gondolta, hogy Hitlernek járt volna a kitüntetés, akkor az már sokatmondó – sugallja a sztori. Ezzel együtt Stein politikai szereplései, világnézete és különösen a dél-francia Vichy-kormányval való viszonya a mai napig vita tárgya a tengerentúlon.

Ha Stein Hitler Nobel-békedíjával kapcsolatos állításait vizsgáljuk, akkor azt láthatjuk, hogy egy 1934-es New York Times-cikkben Stein békedíjat követelt a Führernek, amiért az a zsidók, a demokraták és baloldaliak kiiktatásával mindennemű versengést és harcot megszüntetett Németországban. „Márpedig ez békét jelent” – nyilatkozta Stein a lap újságírójának. E mondatok azonban – főként a riport teljes szövegét vizsgálva – inkább tekinthetők egyfajta ironikus és provokatív állításnak, mint komoly véleménynek – mutatnak rá irodalmárok és történészek. Mégis, az állítólagos Hitler-rajongás bizonygatása Stein halála után is folytatódott. Még a 90-es évek közepén is érveltek az író ellen azzal, hogy 1938-ban – több más értelmiségivel közösen – egy Hitler díjazása mellett kampányoló levelet írt. Ha ez igaz is volna, a levél célja csakis egy Brandtéhoz hasonló provokáció lehetett.

Bereczky Géza

IFI SAROK

Izrael népének szabadulása

Olvasd el a Kivonulás könyvéből (Mózes 2. könyve) a 2. fejezettől a 14. fejezetig, hogyan szabadult meg Izrael népe az egyiptomi fogságból, majd keresd meg és húzd alá a helyes válaszokat!

1. Ebből a nemzetségből származott Mózes:

- a. Júda b. Lévi c. Benjámin

2. Ennyi hónapig rejtegették Mózeszt szülei:

- a. 1 hónap b. 2 hónap c. 3 hónap

3. Ezzel kente be édesanyja a kis bárkáját Mózesnek:

- a. gyanta és szurok b. szurok és sár c. sár és szurok

4. Ezt jelenti Mózes neve:

- a. vízbe tettem b. vízből húztam ki c. vízben hagytam

5. Ide menekült Mózes, miután megölt egy egyiptomi férfit:

- a. Midián földje b. Mamré tölgyese c. Kánaán földje

6. Így hívták Mózes feleségét:

- a. Debóra b. Rebeka c. Czippora

7. Ezen a hegyen jelent meg Isten Mózesnek:

- a. Ararát b. Hóreb c. Kármel

8. Ő beszélt Mózes helyett Egyiptomban:

- a. Mirjam b. Jetró c. Áron

9. Ő járt a kivonuló nép előtt és mögött, hogy megvédje az üldöző egyiptomiaktól:

- a. Isten angyala b. Mózes c. Áron

10. Ez áll a Kivonulás könyvének (Mózes 2. könyve) 14. fejezetének 30. versében:

- a. „És megszabadítá az Úr azon a napon Izráelt a görögök kezéből.”
b. „És megszabadítá az Úr azon a napon Izráelt az Egyiptombeliek kezéből.”
c. „És megszabadítá az Úr azon a napon Izráelt a perzsák kezéből.”

Jó kutakodást kívánok! Tdke

(Megoldás: b, c, a, b, a, c, b, c, a, b)

ZSIDÓ ÉLET

Izrael szabadságvágya

*„Nincs hatalmasabb erő az egész univerzumban, mint a szabadság utáni vágy.
Ezt az erőt kormány, zsarnok vagy hadsereg nem győzheti le.” (Babylon 5 c. film)*

Az embert már kisgyermekkorától fűti a szabadság utáni vágy, de ugyanakkora erővel tartozni is akar valaki(k)hez. A kisdéd első lépéseit önállóan igyekszik megtenni, de biztonságérzéshoz szükséges anyja jelenléte. A felnőtt ember is valahogy így van. Szeret(ne) szabadon választani, de tartoznia kell valahová. Különösen érvényes ez azokra, akik elnyomás alatt éltek, s onnan megszabadulva új reményekkel építhetnek saját, szabad életet.

„Azt hiszem, óriási áldás egy elnyomás elől elmenekült bevándorló gyermekének lenni, mert rájössz, mennyire törekény a szabadság, és milyen könnyen elvehető.” (Ted Cruz)
(Fenti idézet mára sem veszítette el aktualitását, lásd a napjainkban Európába menekülőket.)

„A szabadság és függetlenség elérésének vágya csak olyan emberben merül fel, aki még reményekből él” – írta Albert Camus. Erről szól a „Hatikva” („Remény”), az izraeli himnusz is, mely a zsidó nép reményét fejezi ki, hogy a Szentírás szerint visszatérhet ősi földjére:

*Mindaddig amíg a szív dobog,
a zsidó lélek vágyakozva gondol
előre Kelet felé,
a szemek Cionra tekintenek.
Még nem veszett el reményünk,
kétezer év reménye,
szabad nemzetként élni a hazánkban,
Cion és Jeruzsálem földjén.*

A zsidó ember legfőbb célja a micvák (a 613 parancsolat, jócselekedet) teljesítése. Ha jól meggondoljuk, ezek maradéktalan teljesítése úgyszólván lehetetlen, még a cádikoknak (igaz embereknek) is. Felmerül a kérdés: egy olyan nép, amelynek mindennapjait átszövi a parancsolatok teljesítése, az Örökkévaló felé irányuló megfelelés, hogyan viszonyul a szabadság kérdéséhez?

A zsidó filozófia szerint az isteni gondviselés az élet minden területére kiterjed. Ám ez nem azt jelenti, hogy az is-

teni akarat nyilvánul meg minden cselekedetünkben. Vegyük példaként Káin és Ábel történetét: a Midrásból tudjuk, hogy Káin apja tulajdonképpen nem Ádám volt, hanem az a kígyó, mely Évát bűnbe vitte. Káintól, a kígyófajzattól származtak a gonosztevők, s az első emberpár harmadik fia, Sét leszármazottai népesítették be a földet, mert Ábelt, mielőtt gyermekei lehetek volna, meggyilkolta testvére, Káin. Ezt csak csellet tudta megtenni, mert Ábel fizikailag erősebb volt nála. A pszichai rebbe magyarázata szerint, amikor az Örökkévaló megkérdezte a szörnyű tett után Káint, „Hol van Ábel, a testvéred?”, Káin azt felelte: „Hát testvérem őrzője vagyok én?” I. nem tudta, hová lett Ábel? És Káin nem tudta, hogy I. mindent tud? A kérdés a felelősségről szól, arról, hogy az embernek szabad választási lehetősége van. Káin abban a tévhitben élt, hogy ha ő megölte testvérét, azt a Fentvaló rendelte így, mert különben nem tehetett volna meg. Így ő nem felelős tettéért, mert csak az égi „elrendelést” teljesítette. Ezért válaszolta, hogy „testvérem őrzője vagyok én?” Te, az Örökkévaló, aki teremtetted a világot, te vagy az „őrzője” minden élőlénynek, hiszen „az ember még a kisujját sem mozdítja meg a földön, amíg azt el nem rendelik az égben” (Talmud, Hullin, 7). „Ennélfogva te vagy a felelős testvérem haláláért, amit én csak kiviteleztem”... Káin azonban nagy tévedésben volt – mondja a nagy rebbe – mert az embernek szabad akarata van, és felelős tetteiért. Semmiféle felső elrendelés nem akadályozhatja meg őt abban, hogy szabad akaratából cselekedjék...

„A szabadság nem azt jelenti, hogy valaki azt csinál, ami éppen az eszébe jut, hanem azt, hogy választ a lehetőségek közül.” (Csányi Vilmos)

A zsidó nép szabadság utáni vágya sem azt jelentette a történelem során, hogy mindentől és mindenkitől független akart lenni, hanem azt, hogy a Tóra törvényeit betartva, szabad hazában, békében élhessen, vallását szabadon gyakorolhassa. Erre történelme során évezredek át csak áhítozott. Sőt, az annyi szenvedés után hön áhított zsidó ország kikiáltása sem hozta meg teljesen a szabadságot, a békét, mind a mai napig. Bár Izrael állama minden zsidó származású egyénnek otthont ad, az aktuá-

Élet és Világosság

lis politikai helyzet a terrortámadások miatt (lásd az utóbbi napok történéseit is) nem éppen a közeli szabadság és a béke képét vetítik előre. A zsidó nép annyi üldöztetésen, háborún ment keresztül a közel hatezer év alatt, hogy még az intifádák sem tudják megfélemlíteni a lakosságot. Ugyanúgy éljük hétköznapijainkat, mint a békében élő országok lakosai, annyi különbséggel (de mekkora ez a különbség!), hogy a védelemre nemzeti jövedelmünk háromnegyed részét kell fordítanunk. A nép, az ország szabad. Nem vagyunk rabszolgák, de a béke várat magára. A palesztin vezetők újabb és újabb követelései a béke áráként teljesíthetetlenek.

Camus írta azt is: *„Szabadság alatt azt értem, hogy nem kell olyat elfogadnom, amivel nem értek egyet, még egy olyan rendszerben vagy világban sem, amelyet elfogadok. Vagyis igazat adhatok az ellenfélnek.”* A camus-i szabadság adva van az izraeliek számára is. Bármennyire a béke mellett vannak az emberek, azokat a követeléseket, hogy a terrorista gyilkosokat kiengedjék a börtönökből, hogy Izrael területének jelentős részét felszabdalva különböző, egymástól távol eső városokat – átjárási lehetőség nélkül – a palesztin területhez csatolják, teljesíteni képtelenség.

Ambivalencia, hogy szabad országunkon belül ma is él a szabadságvágy minden zsidó lelkében, hiszen igazi szabadság csak békében lehetséges. A békéhez azonban partnerre is szükség lenne, gyűlölködés nélkül. *„Ne gyűlöld testvéreket szívedben.”* (3Mózes 19,17) Mint más írásaimban is említettem, Golda Meir mondta: *„Akkor lehetséges csak béke Izraelben, amikor az arabok annyira szeretik majd saját gyermekeiket, amennyire minket, zsidókat gyűlölnék.”*

Béke nélkül sem az izraeliek, sem a palesztinok szabadságvágya nem teljesülhet, hiszen terrorban, gyűlölködésben egyik fél sem érezheti magát lélekben szabadnak.

Álljon itt egy, a Midrásból való elbeszélés: Mielőtt Isten az embert megteremtette, azt megtanácskozta a különböző tulajdonságokat képviselő angyalokkal. Az angyalok nem voltak egy véleményen, az egyik így érvelt, a másik meg úgy. A Jótett (cheszed) az ember megteremtése mellett volt, mondván, hogy az majd jótéteményeket gyakorol. Az Igazság a megteremtése ellene foglalt állást, mivel az ember csupa hazugság. A Jog ismét csak mellette szólt, mert az ember jogot szolgáltat, míg a Béke nemmel szavazott, mert az ember izgága, veszekedős. Végül is mit tett az Örökkévaló? Az Igazságot ledobta (az égből) a földre, ezáltal többségbe kerültek a megteremtés mellett szavazók, így hát az Örökkévaló megteremtette az embert. (Brésit Rábbá 8.) Ketten tehát, az Igazság és a Béke, az ember megteremtése ellen voksoltak. Felmerül a kérdés, miért éppen az Igazságot dobta le az Örökkévaló és nem a Békét? Ha a Békét dobja le – mondja erre a kocki reb Mendele –, akkor ott maradt volna az Igazság, aki azzal érvelt, azért nincs szükség emberre, mert az csupa hazugság. És ebben az esetben mit ért volna a Jog és a Jótett érvelése az ember teremtése mellett (hogy „jogot szolgáltat” és „jótéteményt gyakorol”), ha egyszer a Jótétemény és a Jog mélyén hazugság húzódik meg?... Szimhe Bunim, a pszichai rebbe ugyanerre a kérdésre így válaszolt: azért távolította el az Igazságot és nem a Békét, mert béke nélkül nem lehet létezni. Ha nincs béke, nincs semmi. Ezzel szemben, ha béke van, előbb-utóbb az Igazság is győzedelmeskedik.

E sorok írója többekkel együtt úgy véli, a béke eljövételével, az igazság győzelmével az ember szabadságvágya is beteljesednék. Ez mindannyiunk, zsidók és nem zsidók szabad akarata. Ahogy Wolfgang Behringer írja: *„A szabad akarat megengedi az alkotó embernek, hogy Isten természetében e természet törvényei között szabadon mozogjon.”*

Schlesinger Hanna, Tel-Aviv

A szabadság felvirágzása igen nehéz feltételekhez van kötve. A szabad állapot legnehezebb a világon, az istenek ezt mint utolsó célzt tüzték ki az emberi társaságnak, mint díját a felvilágosodottságnak és erénynek. Hol felvilágosodottság és műveltség nincs, ott szabadság nem lehet; hol az erény a tulsulyt nem tartja az országban, ott meghal a szabadság. A miveletlen tömeg föl nem foghatja mi az, szabadnak lenni, annál kevesebb ösmeri a módokat, hogyan kell szabaddá lenni, szabadnak maradni: előtte mindig kedvesebb az, ha hivalkodva kap konczokat vagy mások jogát bitorolhatja. A műveletlen tömeggel igen könnyen boldogul a botor hódító, mert az nem tartja méltónak gondoskodni szabadságáru és veszélyesen is örzeni azt, ellenben zsákmány reménye alatt eszközül használható mások elnyomására. A szabadsághoz erény és becsületesség is elmulthatatlanul megkívántatik.”

Vajda Péter (1808-1846) költő-író, evangélikus gimnáziumi tanár 7. tanszéki beszédéből

VAJDA PÉTER AZ 1848/49-ES SZABADSÁGHARCOT ELŐKÉSZÍTŐ REFORMKOR EGYIK JELENTŐS ALAKJA VOLT. RÖVID, KÜZDELMES ÉLETE ALATT MEGALKUVÁS NÉLKÜL HIRDETTE AZ EGÉSZ NÉP SZÁMÁRA KIVÍVANDÓ JOGOKAT, A SZABADSÁGOT ÉS FÜGGETLENSÉGET, AMELYNEK ELŐFELTÉTELÉUL A SZELEM SZABADSÁGÁT, A MINDENKI SZÁMÁRA ELÉRHETŐ, MEGSZEREZHETŐ MŰVELTSÉGET TARTOTTA. EGÉSZ ÉLETE EGYETLEN LOBOGÁS VOLT, MINT AZ „ELFOJTHATATLAN KIS LÁNGE”. ÁBÉCÉS KÖNYVTŐL AZ ÚJSÁG- ÉS FOLYÓIRATCIKKEK, TANULMÁNYOK, VERSEK, REGÉNYEK, DRÁMÁK ÉS SZÓSZÉKI BESZÉDEK TANÍTÁSAIN KERESZTÜL HIRDETTE A TERMÉSZET, A HAZA, MINDEN HON- ÉS EMBERTÁRSUNK SZERETETÉT.

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Adj nekünk örök szabadságot!

Ez a reformáció ünnepére komponált mű (*Isten a nap és a pajzs – Gott der Herr ist Sonn und Schild*, BWV 79) 1725. október 31-én hangzott el először Lipcsében. A szöveg – a zsoltár-részlettől és a korál-soroktól eltekintve – ismeretlen librettista tollából származik. A vonósenekar hangzását két kürt, üstdob és két oboa teszi színesebbé, ünnepélyesebbé.

1. Kórus: A nagyszabású nyitótételben a 84. zsoltár 12. verse csendül fel. Már a bevezető zenekari részben megjelenik két jellegzetes téma; az egyik ünnepélyes, mindig a kürtökön szólal meg, a másik mozgalmasabb, sodró lendületű fuga fejlődik belőle: *Isten a nap és a pajzs, / Dicsőséget és kegyelmet ad. / Nem tagad meg semmi jót azoktól, akik tiszta szívvel élnek.* (A mű a világhálón meghallgatható: <https://www.youtube.com/watch?v=JdT7VRKIZM>)

2. Ária (alt): Oboa és continuo kíséri a következő tételt, amely a nyitózsoltár gondolatait szövi tovább. A szinte végig derűs hangvételt meglepő zenei megoldás akasztja meg (a szó szoros értelmében) – az „Istent káromló kutya” (*Lästerhund*) magasba csukló dallama szünettel szétválasztva (*Lä---sterhund*) visszataszító, groteszk csaholássá torzul:

Isten a napunk és a pajzsunk! / Vidáman mondunk hálát, / Dicsőítjük a jóságát, / Mellyel ő nyáját gondozza. / Óvni akar bennünket továbbra, / Ha megsebezne az ellenség nyila, / Vagy egy Istent káromló kutya csaholna.

3. Korál: Martin Rinckart (1586–1649) közismert költeményének (*Nun danket alle Gott*) 1. strófája hangzik el. Míg az előző ária a nyitótétel szövegét ismételte, e korál az első tétel zenéjét, a kürtök témáját idézi fel: *Jer, dicsérjük Istent / Szívvel, szájjal, lélekkel, / Ki nagy, dicső dolgot / Cselekszik mindennekkel. / Ki bölcsőnktől fogva / Mindeddig eltartott, / És számtalan jókkal / Minket elárasztott!*

4. Recitativo (basszus): Az énekbeszéd kendőzetlenül a hallgatóság „problematis” jelenkorára irányítja a figyelmet. Az „idegen iga” (an fremdem Joch) ördögi természetét a continuo és az énekes szólamaiban párhuzamosan mozduló tritónuszok (G–cisz, e–b) leplezik le, akárcsak a „sokaknak” (*Viele*) és a „kell” (*müssen*) szavakhoz tapadó „diabolikus hangközök”:

Istennek hála, ismerjük / Az igaz utat az üdvösséghez; / Hiszen, Jézus, szavad megmutatta azt. / Azonban még sokaknak / A mi időnkben is / Idegen igát kell / Vakságuk miatt húzniuk. / Ó! Hát kegyelmezz / Nekik is kegyesen, / Hogy minden igaz utat felismerjenek, / És téged egyedüli Közbenjárójuknak nevezhessenek.

5. Ária (szoprán, basszus): Nem a szokásos módon, hangszeres bevezetővel indul ez a tétel, hanem azonnal a két énekes fohászával, ezáltal kiemelve, felfokozva, sürgetőbbé téve annak jelentését, fontosságát: *Isten, ó Isten, ne hagyj el néped / Többé soha! / Hadd ragyogjon igéd, tiszta fényed; / Noha / Tombol az ellenség ellenünk, / Ajkunkkal most téged dicsérünk.*

6. Korál: Ludwig Helmbold (1532–1598) „*Nun lasst uns Gott dem Herren, Danksagen* – Adjunk hálát az Úrnak” kezdetű koráljának utolsó verse hangzik el. Akárcsak a 3. tételben, itt is a kürtök aranyló fénye ragyogja be a protestáns népének dallamát. A szöveg sugallatos és filozofikus: az igazság útján való járás nemhogy korlátozna, hanem kiteljesít, szinte korlátlanul szabaddá tesz: *Ne tévesszük az igazságot, / Adj nekünk örök szabadságot, / Dicsőíthessük nevedet / Jézus Krisztus által. Ámen.*

Göncz Zoltán

HÍRMOZAIK

Új kezelőt nyitottunk

Október 16-án adtuk át a Fűtött Utcán átadtunk egy tisztasági kezelőt, melyet munkatársaink (és klienseink) minden nap használnak majd. Az új helyiségből biztosítjuk a Fűtött Utca melegvíz-ellátását is. Mindehhez a Magyarországon élő franciák szervezete (UFE) nyújtott több mint 2 millió forintos támogatást. Jeanne Dubard-Kajtar, a szervezet elnöke Iványi Gábor elnök társaságában vágta el a jelképes avatási szalagot.

Megbékélés Háza Hangversenysorozat

Következő hangversenyünkön Czvik Ildikó (gordonka) és Adrián Ruiz (zongora) kamaraestjét hallhatják. A műsoron: Dvořák: Rondó; Janáček: Pohádka (Tündérmese); Liszt: Szerelmi álmok; Rahmanyinov: Vocalise; Debussy: Holdfény; Granados: 5. spanyol tánc; De Falla: Tűztánc; Piazzolla: Le grande tango (A nagy tangó)
Időpont: 2015. november 30. Helyszín: Megbékélés Háza Templom, Békásmegyer, Újme gyeri tér. A koncert ingyenes, önkéntes adományt elfogadunk!

Ez történik nálunk menekültügyben

Továbbra is igyekszünk a menekültekért végzett munkát tovább folytatni, és oda menni, ahol éppen a legnagyobb szükség van ránk. Az utóbbi időben jellemzően Magyarországhatárain túl járunk, többször Tovarnikban, Opatovacon és Bapskán. Számításaink szerint egy-egy mikrobusszal 3-400 ezer forintnyi adományt tudunk szállítani.

A rakomány jobbára a szervezetünk raktáraiban összegyűjtött tárgyi felajánlásokból, illetve az út előtt és közben vásárolt élelmiszerekből és higiéniai termékekből áll.

Munkatársaink megrendülve tapasztalták, hogy tízezernyi menekült ember, köztük sok kisgyermek várakozik továbbjutási lehetőségre az ideiglenes táborokban, gyakran mostoha körülmények között. Az idő egyre hidegebbre fordul, a menekültek szemmel láthatóan fáradtak és elgyötörtek. A táborok sátraiban vagy a szabad ég alatt, sáros földre terített takarókon várakozó embereknek gyakran az az élelem jutott, amit mi vittünk.

Az Oltalom/MET szállítmányait a helyi önkéntesek mindig nagy örömmel és hálával fogadják, ami jól mutatja, hogy a gyűjtőpontban gyakran nincsenek meg a tárgyi feltételei a menekültek megfelelő ellátásához.

Tartunk tőle, hogy megfelelő gondoskodás híján könnyen tragédia történhet.

Lapzártánkig mintegy 13,5 millió forintnyi adomány érkezett a menekültek számára július végén elkülönített számlánkra. Köszönet a kül- és belföldről folyamatosan érkező adományokért!

Köszönet a folyamatosan szállított természetbeni hozzájárulásért és az önkéntesek munkájáért!

Kérjük, ne feledkezzenek meg nyomorúságban lévő embertársainkról!

Így tud segíteni:

Pénzbeli (elkülönített számlánkon fogadunk adományt): Oltalom Karitatív Egyesület; K&H Bank 10400140-00026699-00000006; „Menekültügy” megjegyzéssel

Természetbeni: tej, cumi, bébiétel, -tápszer, kenyér, keksz, halkonzerv, vaj, sajt, takaró, hálósák, meleg cipő, csizma (gyerek, felnőtt), intim betét, pelenka, törülköző, meleg kabát (gyerek, felnőtt), popsikenőcs, orrcsepp, lázcsillapító, kötszer, ragtapasz, recept nélkül kapható fájdalomcsillapító, (félliteres kiszerezésben) ásványvíz, polifoam, alma, krumpli, kézmelegítő zsebbe.

Az adományokat éjjel-nappal fogadják egyházunk központjában (Budapest 1086 Dankó u. 11.).

Telefon: 70/382-34-28 (Iványi Éva), 70/682-44-01 (az aktuális heti "menekültügyi" ügyeletes).

E-mail: info@metegyhaz.hu

MARGÓ

Három érdekes településről, amelyek nevükben hordozzák a „szabad” szót

A Magyar Filmhíradó elgondolkodtató képkockákat őriz 1948 júniusából egy Fejér megyei községről: „*Népgyűlés Szabadegyházán. Olt Károly népjóléti miniszter beszél. Népviseletbe öltözött asszonyok, férfiak, lovasok. A Szolgaegyháza tábla lehull, alatta az új név: Szabadegyháza.*” A szinkronszöveg tanúsága szerint: „*Olt Károly népjóléti miniszter a magyar nép nevében köszöntötte Szabadegyháza lakóit. A község neve a múltban Szolgaegyháza volt. Századokon át az urak szolgái, jobbágjai voltak – mondotta Olt miniszter, de most a felszabadulás óta szabad ország, szabad alkotó népe lettetek. Az egykori szolgák fia elhagyta a múltat, a szolgaságot jelentő névvel együtt. Ebben a faluban ezentúl még nagyobb lelkesedéssel építi a népi demokráciát ifjú és öreg, érzik, tudják, hogy ez az ő világuk.*”

Ennek idestova már lassan hetven esztendeje. Elgondolkodtató emlékkockák. A „szolgaságból” a „szabadságba” – örülhettek az akkoriak. Mit sem sejtve még, hogy a „szabad” szó csak álság, mely alatt hamarosan nemhogy „az ő világuk”, hanem egy újabb szolgaság fog elérkezni szegény, röpke életükben.

Szabadegyháza eredeti nevét, Szolgaegyházát egy 17. századi okirat említi először. Szabadegyháza-Szolgaegyháza történelme, az itt lakók élete valóban nem volt könnyű. A többnyire nincstelen zsellérek által lakott településnek sok birtokosa volt, többször váltották egymást a birtokosok, akiket bizony kénytelenek voltak évszázadok alatt a helybeli – és a településhez tartozó puszták (pl. Hippolyt-pusztá, Barátlakáspusztá, Kajdytanya stb.) szegényei kiszolgálni.

Az 1848/49-es szabadságküzdelenkor kicsit felsóhajtattak a szolgaegyháziak, innen is lelkesen csatlakoztak Kossuth szabadság-eszméi mellé a jobbágyfiak, sőt, feljegyzés maradt arról, hogy a falu 1848 őszén élelemmel is segítette a honvédeket, táborukba 205 birkát, 181 kenyert küldött.

Aztán a XX. század sem maradt nyomtalanul, de sajnos nem éppen pozitívan, az első és második világháború is szinte minden családot érintett, sokan lelték halálukat a frontokon. Az ekkortájt a településen működő szeszgyárat, amelyet hadiüzemnek tekintettek, a németek 1945. február 2-án felrobbantották.

A Baranya megyei **Szabadszentkirály** már nevében is érdekes múltját őrzi. Jövőre lesz 690 esztendeje, hogy a falu nevét először megemlézték az írások. A község neve az évszázadok alatt többféle módon volt megtalálható, mai, végleges formáját csak alig száz éve nyerte el. A név eredetéről több monda-változatot is őriznek a helyiek. Egy ilyen az alábbi is:

„Szabadszentkirálynak a neve onnan eredt, hogy valamikor Mátyás király a németekkel való harc közben szorult helyzetbe került, és a szentkirályi emberek hirtelen nem tudták másként elbújtatni, lefeküdt, és egy nagy teknőt borítottak rá, és két ember ráült a teknőre, és nekiálltak rajta kártyázni. Hamarosan odaértek az üldözői, aztán kérdezték, hogy:

– Nem láttak erre egy embert, egy vitézt menni?

Azt mondják, hogy:

– Láttuk – aztán mutattak egy irányt, hogy – erre és erre szaladt.

Mentek utána, és így menekült meg Mátyás király az üldözői elől. Ezért adta a szabadszentkirályi nevet a községnek.”

Szabadszentkirályon számos régi épület található, a vegyes felekezetű (katolikus, református, izraelita) lakosság mindig is különös figyelmet fordított az emlékek megőrzésére. Ma is. Talán a település ezért is alapította lassan kerek húsz éve tizenhat taggal a „Szentkirályok” szövetségét, hogy határon belül és azon túl a Szent István nevéhez fűződő településeket összefogja (Szabadszentkirály katolikus templomát Szent István király tiszteletére szentelték fel – innen elsősorban a kiemelt tisztelet, s a településnév valós eredete is), mind kulturálisan, mind gazdaságilag egymást támogassák, segítség. Ezért minden évben egyszer, más-más helyszínen kerül megrendezésre egy „Szentkirály” találkozó, ezt a tisztséget Szabadszentkirály a 2008-as évben látta el. Jelenleg 21 taggal rendelkezik a szövetség – olvasható az információ a település honlapján.

Szabadszállás: ez, a nevét a XV. század óta viselő büszke, ősi kun település ismerősen csenghet mindenki előtt, aki iskolába járva odafigyelt irodalomórán. A Bács-Kiskun megyei város történetéhez elsősorban nem kisebb ember kötődik, mint halhatatlan szellemű poétánk: Petőfi

Élet és Világosság

Sándor. Ismerősek a sorok: „Itt születtem én ezen a tájon, / Az alföldi szép nagy rónaságon. / Ez a város születésem helye, / Mintha dajkám dalával vón tele...”

Többen még manapság is vitáznak azon, hogy nem Kiskőrös, se nem Kiskunfélegyháza, hanem Szabadszállás a költő valódi szülőhelye. „Igaz, hogy a Petrovics-család Félégyházán lakott, de az is igaz, hogy nem ott, nem is Kiskőrösön született a költő-király, hanem Szabadszállás határában. Szekéren utaztak ugyanis, amikor Petrovicsnét meglepték a fájdalmaik, és ott, a szekéren – de már Szabadszállás határában – szülte meg a legnagyobb költőt!” – így a szabadszállásiak. Vagy így lehetett, vagy sem, az viszont kétségtelen, hogy az öreg Petrovics itt csapszék-bérlő volt, itt is tartott fenn jó ideig mézarszéket, valamint több ingatlan tulajdonosa volt, s a szabadszállási határ földjein is gazdálkodott.

Idén van húsz esztendeje, hogy Szabadszállás neve immár egy város neve. A Magyar Köztársaság elnöke, Göncz Árpád 1995. július elsejei határozata alapján Szabadszállás nagyközségből várossá alakulhatott.

És ha már Petőfit említettük, végül nem szabad Szabadszállás neve kapcsán elhallgatni József Attila kötődését sem. A „szegények költőjének” édesanyja Szabadszálláson született és nevelkedett. A költő gyermekkorában sokszor nyaralt itt, több verse élményanyagát is innen szerezte. Idén tavasszal volt tíz éve, hogy a költő születésének századik évfordulójára a város felújította és megnyitotta az ún. Dörmögő-házat, a költő nagyatyjának hajdani csőszházában kialakított József Attila-emlékhelyet.

-kerecsényi-

OLVASÓNK KÜLDTE

Életből merítve (Hallgassuk meg a Vilma néniket!)

Csendesen, kiegyensúlyozottan élte hetvenen túli életét, és szeretett is élni Vilma néni. Helyén volt a világban és saját világában is. Igaz, hogy egyedül élt, de egyáltalán nem magányosan. Gondolataival éppúgy békében élt, mint családjával és a többi emberrel.

Azt is mondhatnánk, bölcsen élt. Az utóbbi időben, pár éve bekúszott gondolataiba, és egyre gyakrabban egy finom rezdülésekkel teli, sürgető érzés, amit úgy fogalmazhatnánk meg, hogy elszámolás, rendezés, lassú elszámolás.

Kezdetben nem firtatta az okát. De hamarosan tisztázta magában, hogy lassan át kell adnia helyét, és elmenni abba a világba, melyben mélyen hitt, és amelyre egész életében vágyakozott és készült.

Persze továbbra is folytatta megszokott életét, és viruló öregsége volt. De már rendes szokásává vált, hogy megnyugtatóan elrendezze dolgait, nem hagyva semmi gubancos ügyet arra az időre, amikor már abban a másik világban mulatja az időt.

Próbált családtagjainak is ezt-azt elmondani, ám mindig azt hallotta vissza, hogy „jaj, mama, ez még messze van!”. Így aztán, mivel békességes asszony volt, nem emlegette nekik ezt a dolgot többet.

Különben is, jókat beszélgetett szomszédasszonyával ezekről a kérdésekről, aki megnyugtatta, sőt, csodálta őt okos és bölcs gondolkodása miatt. Mindenről, még a legapróbbnak tűnő dolgokról is szót váltottak. Egy napon Vilma néni még azt is elmondta neki, hogy melyik ruhájában szeretne hosszú, izgalmas utolsó útjára indulni.

Aztán egyik nap megtörtént, hirtelenül. Összefutott a család, mély szomorúságban. Vilma néni lányát lelkifurdalás gyötörte. Átszaladt a szomszédasszonyhoz, akiről tudta, hogy édesanyjának jó embere volt. Áthívták, és kérték, meséljen a mamáról, hátha van olyasmi, amiről ők nem tudnak, pedig fontos lenne.

A szomszédasszony nyugtatgatta a családot, mindent megmutatott, hogy hol van, vagy hogy mit hol keressenek. Aztán csendesen odament a ruhásszekrényhez, kinyitotta az ajtaját, és kivette belőle a ruhát. A ruha csillogó-fénylő aranyban ragyogott, és pompázott. A legszebb ünnepi volt, amit Vilma néni valaha viselt.

Marxné Zsuzsa

ÍGY ÍRUNK MI

Szabad kapcsolatok, kapcsolatok szabadsága

„Nincs titkosabb és nemesebb ajándék az életben, mint a szükséztől, megértő, türelmes és áldozatra kész barátság. S nincs ritkább!” (Hamvas Béla)

Minden emberi kapcsolat közül talán a legösszetettebb a barátság. Sokan tekintettek barátjuknak, de nekem kevés barátom volt. Legtöbb közülük – az idő múlásával – megfakult, mint a régi fotók.

Egy olyan barátom volt, aki halála után is velem maradt. Képe az íróasztalom fölött van, reggelente köszönök neki, egy-egy döntés előtt ránézek, egyetért-e velem. Éva a barátom volt, nem a barátnőm. Együtt jártunk egyetemre. Barátságunk a maga belső ideje szerint fejlődött ki. Állomásai: az élet nehéz pillanatai. A szabad barátság feltételek nélküli, nem rivalizál. Tudatos választás eredménye. Kölcsönös, egyenlő és önkéntes. Az ilyen barátságokat nem szabályozza a törvény. A törvény, a szokás.

„A barátság nem élet-halál kérdése, annál sokkal fontosabb.” (Sz. T.A.)

„Ha madarat szeretsz, égbolt legyél, ne kalitka.” (Sz. T.A.)

A fiatalok közül egyre többen kötnek élettársi kapcsolatot, házasság helyett. Talán tiltakozásként a szabadság korlátozása, a tulajdonjog ellen, nem tudom. Mivel birtokolni sem lehet senkit, így elveszíteni sem.

„A szabad kapcsolatok tartósak. Mint a világot járt vándormadarak újra összejönnek és elmesélik egymásnak, mit láttak.” (Müller Péter)

*„Túl a sok-sok álmon,
Lázadó könyörtelen harcon,
Sorsom tisztán látom,
Amíg létezem, a magam útját járom.” (Ossian)*

A legszabadabb ember, akit ismertem, egy hajléktalan férfi volt.

A „Tengődők” című dokumentumfilm forgatása közben találtam rá a harmincas éveiben járó tisztaarcú emberre. Üvegeket gyűjtött, és az értük kapott forintokból beült a kocsmába egy nagyfröccsre. Kitett újságokat, könyveket mindig talált. Olvasott, kortyolgatott, sétált. Ha volt kivel, beszélgetett. Mindössze kis hátizsákja volt. Benne váltás fehérnemű, tisztaságszerek és egy pici gumikacsa. Nem gubizott. Egy-egy gyors alkalmi munkát vállalt, legtöbbször trógerolást. Szabadsága abból állt, hogy nem tette meg, amit nem akart. Nem kötötték sem holmik, sem kapcsolatok. Nem független volt, hanem szabad. Béke illata volt. Nevenincs volt, de Valaki.

Moldova Ági

KITEKINTŐ

Szabadság és tekintély

A Biblia szerint a szeretetben nincs félelem. A szabadságban sem lehet félelem, mert aki fél, az nem szabad. Ezért a szabadságnak valamilyen módon a szeretetnek kell kapcsolódnia. Ahogy szeretet csak szabadságban van, úgy szabadság is csak szeretetben lehet. Aki szeret, az szabadságot ad, és csak az tud szeretni, aki szabad. Isten a szeretet, és Ő a szabadító.

A szabadság ellentéte az elnyomás. Az elnyomás lehet fizikai és szellemi, és ez utóbbi a rosszabb. Jézus azt mondja, hogy ne attól féljete, aki a testet öli meg, hanem attól féljete, aki a lelket is megölheti. Vannak emberek, akik fizikailag szabadok, de szellemileg nem azok. És vannak, akik fizikailag nem szabadok, belül mégis azok. A legszabadabb ember az, aki a bűntől szabad, de sokan vannak, akik nem tudják élvezni ezt a belső szabadságot emberi elnyomás miatt.

A lelki elnyomás emberi uralomból fakad. Jézus mondja Máté 20. fejezetében, hogy *„a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.”*

Az emberek közötti hierarchia gyakran elnyomást hoz létre. A tekintély alá rendelt ember sokszor nem szabad, mert a „nagyok hatalmaskodnak” rajta. A tekintély megjelenik az állam képében, a munkahelyen, a családban és az egyházban is. A világban levő tekintélyek és az Isten országában levő tekintély azonban ellentétei egymásnak. Jézus szerint a világi tekintélyek elnyomják a másik embert, uralkodnak a másik emberen, mert csak így tudják elérni, hogy engedelmeskedjenek nekik. Az ilyen hatalom alá rendelt ember nem szabad.

Jézus nem vitatja a hatalom jogosságát, megdicséri a szádost, amikor az úgy magyarázza meg Jézus hatalmát a gonosz fölött, hogy neki is vannak, akik alárendeltjei, és azoknak engedelmeskedniük kell neki. De a tanítványait arra figyelmeztette, hogy az Isten országa fordított alapelven működik. A tekintély nem hatalmaskodik, hanem szolgál, az engedelmeség alapja nem a félelem, hanem a szeretet. Aki szeret, az szolgál. A tekintély szeretetből, nem félelemből fakad.

Isten a szeretet, Isten szeret legjobban. Az Ő hatalmának és tekintélyének alapja a szeretet. Tiszteljük, engedel-

meskedünk neki, mert Ő szeret legjobban. Nem azért, mert félünk tőle. Isten tekintélye alatt szabad marad az ember, mert nem fél tőle. A kapcsolat alapja a szeretet, amelyben nincs félelem. Isten szeretet által uralkodik, amely megadja a szabadságot és a szabad választást. Az Isten országának a törvényei fordított alapon működnek, ezért a hívőknek egymás felé és más emberek felé is szolgálniuk kell, ha nagyok akarnak lenni. Tekintély azt illeti, aki szeret. Minél jobban szeret, annál nagyobb a tekintélye. A hit nem más, mint feltétlen bizalom. A bizalomban nincs félelem.

Az Isten szerinti tekintély nem hatalmaskodik a többi emberen, hanem aki első akar lenni, az a többiek rabszolgája. Ő alázza meg legjobban önmagát, és nem másokat. Az Isten szerinti tekintély alatt levő ember szabad, mert a szeretet szabaddá teszi őt. Nem kell félnie a tekintélytől. A tekintélyt nem ráerőltetik, hanem önként ismeri el. Kezdetben Isten uralmat adott az embernek a tenger halai, a mező vadjai és az ég madarai fölött, de nem adott uralmat egy másik ember fölött. Ez már a bűnbeesés következménye volt.

Az Istenben hívő ember ezért nem fél inkább adni, mint kapni. Nem félti a saját tekintélyét, megalázza önmagát, szabadságot ad embertársainak, nem nyomja el őket és nem uralkodik rajtuk. Biztos talajon, a kösziklán áll. Nem eshet le, mert ahol lelkileg ő van, onnan nincs lejjebb. Magát teszi legkisebbé. Isten szabadít meg a bűntől és az emberi uralomtól és elnyomástól is. Megmutatja, mi helyes. A világban élünk, ahol a pogányok uralkodnak egymáson, de ne így legyen közöttetek, mondta Jézus. És még a világ felé is így viszonyulhatunk, mert a rosszat jóval győzzük meg.

Mindezt azért mondom, mert sok ember fél másoktól, ezért nem szabad. Mások azért félnek tőlünk, mert nem tudják, hogy nincsenek elvárásaink. A nyugalmat, a békességet és a szabadságot az adja meg mindenkinek, amikor megérti és megtapasztalja, hogy mi is feltétel nélkül szeretünk, mint az Isten. Nem kell félni tőlünk, nem várunk semmit, akkor sem kárhoztatunk senkit, ha valamit nem jól csinál. Ha magunkat mindenkinél kisebbnek tartjuk, akkor vagyunk a legszabadabbak. Ha mindenki rabszolgája vagyunk, akkor a legnagyobbak.

Ezeket laikusként írom és nem azért, mert bárkit is oktatni szeretnék. Sokan nem tudják, szerencsés emberek, hányan mennyi félelmen mennek át egyes egyházakban. Soha nem rettegtem úgy, mint abban a gyülekezetben, amely Isten legautentikusabb képviselőjének mondta magát. Ame-

Élet és Világosság

rikában látom a televízióban és az életben is, hogy egyes pásztorok úgy viselkednek, úgy élnek, mint a királyok. Tekintélyük nem a szeretetre, hanem elnyomásra és uralkodásra épül, mint a világban, amelynek fejedelme az ördög.

Ezek rossz minták, amelyek a globalizálódott világban eljutnak mindenhova. A szegény kelet-európai országokban is „karizmatikus” fejedelmek uralkodnak ezrek, néha százak, vagy csak egy kis csoport fölött. Aki nem a szeretet alapján uralkodik, az nem szabad, mert mindig fél, hogy elveszítheti a hatalmát. Ezért megfélemlíti azokat, akik fölött uralkodik. Szerencsétlen embereknek nem elég a társadalmi-politikai rendszer elnyomása, még az egyházukban is rettegniük kell, mert egy „király” uralkodik felettük, akitől félnek. Sokan pedig hívőként csodálattal tekintenek erre, megtéveszti őket a „nagyság”, a hatalom, a tekintély, a gazdagság és a csillogás. És nem tudják, hogy ezek nyomorultak, szánalmas, szegény, vak és mezítelen emberek. Ne irigyeljük őket, adjon hálát az Istennek, aki ezt megússza, és szabad ember lehet.

Soha nem lesz szabad ember, aki uralkodik mások fölött,

aki nem másokat szolgál, hanem neki szolgálnak. Soha nem szabad ember az, aki ilyen uralom alatt él. Ez nem azt jelenti, hogy nincs vezetés, nincs tekintély, nincs uralom, hanem azt jelenti, hogy a benne levő szeretet, isteni bölcsesség, szolgáló szív emeli fel az embert, és helyezi abba a pozícióba, ahol van. Soha nem fél, hogy azt elveszíti, mert azt nem tekinti zsákmánynak, hanem a szolgálat helyének.

Keresztény hívő ember így végzi a munkáját is, legyen az bármi. Lehet vezető beosztású, lehet alkalmazott, az isteni törvények szerint szolgál, ad szabadságot mindenkinek. A szabadság nem azt jelenti, hogy valaki bármit megtehet, hanem azt, hogy nem fél. Nem él elnyomásban: sem elnyomóként, sem elnyomottként. A szabadság azt jelenti, hogy a szeretet kapcsol össze másokkal, nem a félelem.

Isten a szeretet, és Ő a szabadító. Szerencsés és áldott emberek azok, akik nem a pénzzel, a hatalommal, hanem a szeretettel, a szabadsággal és szolgáló szívvel mérik magukat. Ők a legnagyobbak és a leggazdagabbak. Akkor is, ha látszólag szegények és semmik. *Bartus László*

IN MEMORIAM

GÖNCZ ÁRPÁDRA EMLÉKEZÜNK

„Mert a szabadság élményét a szívünkben, a zsigereinkben hordozzuk” – Gondolatok a volt köztársasági elnöktől

Börtöneim alatt bennem is a szív és a gondolat szabadsága tartotta a lelket. Mert a szabadság élményét a szívünkben, a zsigereinkben hordozzuk. Radnóti Miklós írta, abban az időben, melyre most emlékezünk: „tarts ki addig lélek, védekezz!” Ennek a védekezésnek volt az egyik legvégső, legelkeseredettebb formája, amikor a börtönlakók elhatározták, hogy kitörnek a börtönükből. A német megszállással Magyarország elvesztette addigi – látszólagos – függetlenségét is, és senki sem kételkedhetett benne, hogy milyen sors vár rá. Különösen azok nem, akik politikai meggyőződésük miatt kerültek börtönbe...”

(Beszéd – részlet – a sátorlajújhelyi börtönlázadás évfordulóján, 1991. március 22.)

„A mi feladatunk: a múltat kell jövővé alakítanunk – ami nem könnyű dolog... Tisztáznunk kell a múltat, fel kell ismernünk szerepét, és pontosan kiporciózva át kell formálni jövővé, a gazdaság eszközeivel – de a társadalom egésze számára. Ennek az értékmérője a polgárosodás mindenkor foka. Mert meggyőződésem, hogy a szabad polgár a demokrácia záloga, az az ember, aki a három értékrend alapján tökéletesen képes megfogalmazni önmagában a demokrácia íratlan szabályait.”

(Beszéd – részlet – az ÖVP – Österreichische Volkspartei ifjúsági tagozata tanácskozásán, Bécsben, 1993. november 29-én)

„Talán nem véletlen, hogy Petőfi Sándor volt az, aki legvilágosabban, leghatásosabban, sőt a legegységelműbben fejezte ki az ország politikai törekvését és szabadságvágyát. Költő és dilettáns politikus, aki belebukott élete első reálpolitikai kísérletébe, képtelen volt áttörni a nemesi vármegye ellenállásának falát, nem választották meg országgyűlési képviselőnek.

A második reálpolitikai kísérletéért már az életével fizetett – a szabadság védelmében holtan maradt a csatáéren egy vesztes csatában, amit a magyar hadsereg vívott a magyar szabadságharcot letaposó cári hadsereg ellen... Igen, a dilettáns politikus és zseniális költő, Petőfi Sándor, holtában elérte, amire minden profi politikus életében vágyik: halhatatlan legendává lett...”

(Beszéd – részlet – a Georgia Egyetemen Atlantában, az USA-ban tett látogatáskor, 1991. január 23.)

„...a valóság változik, a valóság változásának eszköze a politikus és a szellem embere. A kettőnek kézen fogva kell járnia, a politikus ostoba, ha nem hallgatja meg a szellem emberét, aki érzékenyebben reagál a valóságra, mint ő maga, mert őt a napi teendők, a közélről látott napi gondok mindenféleképpen befolyásolják, ennek következtében a kérdések igazi nagyságrendjét nehezebben ismeri fel, mint a szellem embere, aki szabadon kérdez és szabadon válaszol rá. Szinte azt mondanám, hogy jövőformálásnak a politikus az akarati vagy tudati magja, a szellem embere pedig a holdudvara. S ez a holdudvar az, ami az őt körülvevő égbolttal, az őt körülvevő mindenséggel, az őt körülvevő társadalommal összeköti...”

(Beszéd – részlet – A századvég szellemi körképe című konferencián, Budapesten, 1994. március 4.)

Válogatta: Kerecsényi Zoltán

AJÁNLOTT IRODALOM: GÖNCZ ÁRPÁD: SODRÁSBAN – VÁLOGATOTT BESZÉDEK. EURÓPA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1998

Egyperces áhítat minden napra

November 1. vasárnap

„...magát szabad akaratából az Úrnak kötelezte...” (2Kronika 17,16)

Az istenfélő Josafát király hadseregének egyik vezéréről, Amásiáról jegyzi fel ezeket a szavakat a krónikás. Nyilván voltak olyanok, akik foglalkozásszerűen, a fizetségért választották a katonai pályát, másokat akár akaratuk ellenére is egyszerűen besoroztak. De Amásia mély meggyőződésből állt oda a védelmezendő ügy mellé. Ráadásul nem egy népszerű vezetőnek, hanem az Úrnak kötelezte el magát. Talán ez a szabad akarat lényege: nem a törvényi kötelezettség, a büntetéstől való félelem állít minket a jó oldalára, hanem az érett felismerés, hogy ez méltó az Isten képére teremtetett emberhez.

November 2. hétfő

„...nem vagyunk a szolgáló fiai, hanem a szabadoséi.” (Galácia 4,31)

A kisázsiai gyülekezetek felé kétféle misszió indult el. Mindkettő élén zsidó keresztények álltak. Az egyik csoport a mózesi törvények szigorú betartásával és a betérés erőltetésével próbálta megnyerni Isten Országának a pogány atyafiakat. Pál azonban úgy látta, hogy ez az igyekezet a korábbi szolgaság helyett egy másik kiskorú függést eredményezne, valami olyan helyzetet, melybe Ábrahám két fia: Izmael és Izsák került. Hágár szolgáló volt, és ezért a tőle származott fiúnak kevesebb jog jutott, mint a szabad nőtől, Sárától született gyermeknek. Pál az újonnan születést, a Jézus Krisztus kegyelméből való új életet látja a szabadság állapotának, és nem a törvények szigorú, aprólékos betartását.

November 3. kedd

„...Józsefet...hamarsággal kihozták...a tömlőcből.” (1Mózes 41,14)

Ha a fejtegetésünket a „hamarsággal” kifejezésre alapoznánk, egyesek érthető módon tekintenék hiteltelennek érvelésünket, hiszen olyan valakiről van szó, akit sok évvel ezelőtt eladtak rabszolgának, majd ebből a státuszából lett igazságtalanul elítélt fogoly, s a végén további két évig ott felejtődött méltatlan börtönében. Józsefről azonban tudnunk kell, hogy nem akkor vált ismét szabaddá, amikor mintegy két évtized múlva újra friss levegőt szívhatott, hanem mivel az Úr Józseffel volt (1 Mózes 39,2.21.23) rabsága idején is szabad ember maradt. Az igazi kérdés az, hogy megadjuk-e magunkat a korlátozások idején, vagy bármilyen történet is, merünk szabadon álmodni és szólni.

November 4. szerda

„Nem ti küldöttetek...engem ide, hanem az Isten...” (1Mózes 45,8)

Szörnyű lehetett két évtizeden át halálos véd- és dacsövetségben fönntartani a rettenetes titkot Józseffel kapcsolatban Jákob előtt. Nem különben megsemmisítő volt a szembesülés azzal, hogy József nemcsak, hogy él, de olyan pozíciót tölt be, melynek révén mindent kamatostul megbosszulhat. A régi szorongás helyét új gyötrelmek vették át. Kellott valaki, aki valaminő módon mindezt feloldja. József személyében azt az Isten befolyása alatt élő embert találjuk meg, aki megtanulta, hogy az igaz embert nem a vaksors irányítja. Isten tervei válnak benne valóra, melyeket lerombolna, ha személyes bosszút érvényesítene élete megkeserítőivel szemben. József visszaadja testvérei szabadságát a jóra.

November 5. csütörtök

„...eredj, elküldelek téged a Fáraóhoz és hozd ki az én népet...” (2Mózes 3,10)

Mózes is rabszolga-sorban élő szülők gyermekeként született. Apja és anyja azonban belülről szabad maradt, és ezért szembe mertek szállni Egyiptom urának gyilkos parancsával. A kis Mózes csodás körülmények között már csecsemőként szabaddá lett, nem kellett osztoznia népe elnyomatásában. Hamar rájött, hogy a szabadság kötelez, s bár fiatalon csaknem végzetes hibát vétett, Isten megtalálta, és rákényszerítette arra, hogy mindent tegyen meg mások szabadságáért is. Nem mondhatod, hogy mindenki bízson a szerencsében, és ki-ki csak saját ügyeit, szabadságát tartsa szeme előtt. Szabadságod kötelez arra, hogy addig ne nyugodj, míg az elnyomottak igazságát, szabadságát ki nem harcolod.

November 6. péntek

„Én, az Úr vagyok, a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földjéről, a szolgálat házából.” (2Mózes 20,2)

Különös, de ez a „parancsolat” áll a tíz ige élén. Mintha a Mindenható Isten kényszerítene bennünket arra, hogy soha ne maradjunk a „szolgálat földjén”. A hívő embernek nem kell meghúznia magát, és elfogadni egy alárendelt szolgai szerepet a szabadságával élve. A szabad Isten szabad polgárokká akar tenni bennünket e földön.

November 7. szombat

„Nem jobb volna-e nékünk visszatérnünk Egyiptomba...szerezzünk előttünk járórt, és térjünk vissza.” (4Mózes 14,3.4)

Élet és Világosság

A felderítők azzal a hírrel érkeznek vissza Mózeshez és a néphez a táborba, hogy az ígéret földje csakugyan értékes, de félelmetes harcosok védik, akikkel szemben tizenkét kém közül tízen csak a megsemmisítő félelmükről tudnak beszámolni. Gyáva propagandájuk nyomán a nép arra az elhatározásra jut, hogy keres valakit, aki visszaviszi őket szolgásguk helyére. Abba a világba, mely bár kegyetlen volt, de kiszámíthatónak tűnt a számukra. Nem torpan-tál-e meg félúton nagyobb látva a próbát, mint az el-hívó Isten kegyelmét? Ne add fel, ne menj vissza régi életed szolgálai állapotába. Amit elkezdél, folytatd, mert nincs rettenetesebb állapot, mint elkezdeni a szabadság útját, és aztán önként igába hajtani újra a fejünket.

November 8. vasárnap

„...szenteljétek meg az ötvenedik esztendő, és hirdessetek szabadságot a földön annak minden lakójának; kürtölésnek esztendeje legyen ez néktek, és kapja vissza ki-ki az ő birtokát, és térjen vissza ki-ki az ő nemzetségéhez.” (3Mózes 25,10)

A jubileumi év, ha hosszú idő elteltével is, mindenki számára megteremtette az újrapróbálkozás nagy lehetőségét. Mindez nem csupán az eladósodott, elszegényedett ember reménysége volt, hanem a helyzet haszonélvezőinek is kötelessége. A zálogba, használatba vett földet, és pedig megmunkált, jó állapotban, vissza kellett szolgáltatni eredeti tulajdonosának, és vissza kellett a régi lakót engedni szülőföldjére, birtokán belülre. Munkálkodj azon, hogy bárki visszanyerhesse hajdani ígéretes pozícióját, és ismét szabadsága legyen élete értelmesebb újrakezdésére!

November 9. hétfő

„...megemlékezzél róla, hogy szolga voltál Egyiptom földjén, és kihozott téged az Úr, a te Istened... azért parancsolta néked az Úr..., hogy a szombat napját megtartsad.” (5Mózes 5,15)

Meglepő magyarázat a pihenőnappal kapcsolatban. A második könyv 20. fejezetében (10-11) a Tízparancsolat érintett ígéjénél az indoklás úgy szól, hogy azért kell megnyugodnunk a robottól, mert Isten is hat napon át teremtetette a földet, majd a hetediken megpihent. Mintha a közben eltelt évek alatt fejlődött volna annyit Isten népe, hogy ma már nemcsak a saját szombatjára, hanem a szolgák, sőt az állatok pihenésére is kész odafigyelni. A könnyítések isteni szabályait ne sajátítsd ki a kiváltságosok számára, hanem örömmel engedd be azokat is, akik jogait náladnál kevésbé tudják érvényesíteni.

November 10. kedd

„Amaz Angyal, ki megszabadított engem minden gonosztól, áldja meg e gyermekeket, és viseljék az én nevemet, és az én atyáimnak, Ábrahámnak és Izsáknak nevét...” (1Mózes 48,16)

Amikor az ember úgy érzi, hogy szabadságát maga vívta ki, megfeledez az arról a láthatatlan támogatásról és segít-

ségről, melyet az Úr biztosítana minden halandó számára. Jákob, amikor „örökbe fogadta” unokáit, az aktust egy fontos áldással koronázta meg. Annak a segítségébe ajánlotta kis utódait, aki mellette is ott állt élete válságos pillanataiban. Az áldás emlékeztető is volt a fiúk számára: fontos, hogy ne feledjék, nincsenek kiszolgáltatva az ellenség hatalmának, de azt is tartsák eszükben, hogy szabadságuk megőrzése közben nem mondhatnak le az Úr támogatásáról.

November 11. szerda

„Az én Atyám, Istenem segítségül volt nékem, és megszabadított engem a Fáraó fegyverétől.” (2Mózes 18,4)

Mózes beszédes nevet adott a gyermekeinek. Elsőszülöttjét Gersomnak nevezte el, melynek jelentése bujdosó (jövevény, bevándorló) voltam idegen földön. A második fiú már merészebb nevet kapott, az Eliézer jelentése a fenti igénk. Kinek volt fontos, hogy szüntelenül emlékezzék a szabadtítás, az életre való elhívás semmihez nem hasonlítható üzenetére? Mózesnek? Igen, neki is, hisz akit megszabadított az Úr, nem lehet közömbös rabságával szemben sem. Vagy a gyerekeknek, Eliézernak kellett hordoznia ezt az apai szép terhet? Ha apám akarta, megismerte és megélte a szabadságot, akkor én sem kívánhatok magamnak szebb örökséget ennél.

November 12. csütörtök

„...az Úr megszabadított téged a szolgágnak házából, hogy elfordítson téged arról az útról...” (5Mózes 13,5)

A jövőmondó vagy álomlátó embernek nincs keresni valója Isten népe közt, hisz az ő helyzetértékelésében soha nem Isten szabadító akarata, hanem a vak véletlen vagy a sötét erővel való méltatlan alku ad átmeneti látszatfüggetlenséget. Az ilyen befolyást pártütésnek nevezi itt az ige. A kifogásolt életgyakorlat Egyiptomban mindennapos volt, de az Úr új szemléletet és új utat akart választott népe számára megjelölni. Te se szeánszokon tájékozódj életed értelme és Isten akarata felől, hanem engedd, hogy az Úr vezessen.

November 13. péntek

„...elnyomott és kifosztott leszel minden időben, és nem lesz, aki megszabadítson.” (5Mózes 28,29)

Nem elég eljutni a szabadság állapotába, ezt a pozíciót meg is kell tartani nemzedékről-nemzedékre. Ezt a figyelmeztetést kapta a honfoglalás pillanatában a választott nép az Úrtól. Most itt, szabadsága hajnalán tudnia kell, hogy a kivívott függetlenség el is veszíthető, ha az ember elfordul azoktól az értékektől, amelyek alapján az Úr szövetségelt vele. Vigyázz, el ne forgácsoldják Istentől nyert szabadságod! Legyen megőrzendő becses érték számodra, és ezt az igényességet hagyd örökölni az utánad jövő nemzedékre is.

Élet és Világosság

November 14. szombat

„Hogyha pedig rossznak látjátok azt, hogy szolgáljatok az Úrnak: válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok...” (Józsua 24,15)

Hovatovább Józsua az egyetlen, aki a rabszolgaság nyomorúságába született, végig küzdötte negyvenévnyi vándorlás, majd az azt követő honfoglalás nehézségeit, és most úgy megy el, hogy amiért küzdött, azt alig tudja élvezni. Mégsem érzi, hogy rosszul választott. A felvetés, hogy Izrael fiai döntsenek: ők is szolgálják-e a szabadító Istent, valójában költői. Szükség van azonban ennek a szent veteránnak az egyértelmű hitvallására, ha a többiek mind más isten után néznének is, ő háza népével ragaszkodni akar ahhoz, aki szabadítója, megtartója és segítője volt egész életében.

November 15. vasárnap

„Amennyiben megcselekedtetek eggyel ez én legkisebb atyámfiai közül, énvelem cselekedtetek meg.” (Máté 25,40)

Ma az egyházi esztendő utolsó előtti vasárnapjánál járunk, mely a remény vasárnapja, és az ígahirdetés alapjául szolgáló textus a Máté evangéliuma 25. fejezetéből, a felidézett szavak körüli igéből valók. Ez a jézusi tanítás az utolsó ítéletről szól, melyben a bíró vagy eljövendő király a vele érkező szent angyalok kíséretében hat szempontból veszi vizsgálat alá az elé gyűjtött népeket. Ezek között pedig legalább kettő (jövevény voltam... fogoly voltam) azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy az adott nemzet hogyan viszonult azokhoz, akiket mások szabadságukban korlátoztak. Elutasítja azokat, akik irgalmatlanok voltak. Akkor is, ha amúgy vallásilag látszólag mellette kötelezték el magukat. De szélesre tárja az ajtót azok számára, akik nemcsak a maguk védelmével és jólétével törődtek, hanem irgalmasságot gyakoroltak a szabadságukban korlátozottakkal szemben is. Jaj, mi lesz a sorsa a mi „keresztény” népünknek?!

November 16. hétfő

„Öbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” (Apostolok Cselekedetei 17,28a)

Pál athéni prédikációjából származik ez a részlet. Az apostol a sokistenhívő görög hallgatóság előtt amellet az istenek feletti Isten mellett érvel, akit semmi nem korlátoz, nem függ más istenektől, pláne az embertől, de meghatározza a földi ember szabadságának a határait is. Tévedés azt hinnünk, hogy korlátlan, Istennel szemben is érvényesíthető szabadsággal rendelkezünk. Az ember kis helyre telepített, szoros kerítések közt mozgó lény, mégis e pozíciójában önként dönthet a mellett, hogy szabadságát nem Istentől kívülről, hanem az Ő határtalan világában, vele együtt éli meg, és így mégis hatalmas, egyedi megtapasztalása lehet ez a felemelő érzés.

November 17. kedd

„Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, csak énáltalam.” (János 14,6)

Mi a szabadság? Vajon annak hangoztatása-e, hogy azt tesz korlátozott időtartamú földi életem során a kihasználható lehetőségek között, amit csak akarok, függetlenül döntéseim következményeitől, hogy rálépek az élet és szabadság úgynevezett keskeny útjára, és így biztosan elérkezem az isteni magasságokba az Atyához. Vajon hová igyekszünk mi? Vajon megelégedhetünk-e kisebb, közép-szerű céllal, minthogy találkozunk a szabadság forrásával?

November 18. szerda

„...szerzek velük békeségnek frigyét, örökkévaló frigy lesz ez velük.” (Ezékiel 37,26a)

A szabadságban korlátozott embert ítélet sújtja, határozatot vesz kézhez, melyet végrehajtanak. Ő pedig elszenvedi a ki-rótt büntetést. A szabad emberrel tárgyalnak, és szabadon köthet szövetséget kölcsönös elvárások alapján. Az Úr azt ígéri a babiloni fogság idején népének, hogy egyszer elmúlik a megaláztatás időszaka, és az Örökkévaló ismét mint szabadokra tekint övéire, akikkel szemben örökkévaló törekvése a szerződésen, megállapodáson, szövetségen alapuló béke.

November 19. csütörtök

„...nem ez-e a bűjt, amit én kedvelek: hogy megnyisd a gonoszságnak bilincseit, az igának köteleit megoldjad, és szabadon bocsásd az elnyomottakat, és hogy minden ígát szétépjetek.” (Ézsaiás 58,6)

Sokan csapják be önmagukat a képmutató álszenteskedés má-nővereivel, mely meglehet, félrevezetheti a földi halandókat, Istent azonban nem csaphatja be. A kegyes élet legkeményebb próbatétele nyilván a bűjt, de Isten ezt sem értékeli, ha közben nem kötelezzük el magunkat az elnyomó gonoszsággal szembeni határozott fellépésre, és nem teszünk gyakorlati lépéseket azért, hogy megszűnjön a szolgaság, és az elnyomottak visszanyerjék az önrendelkezés jogát. Mi hát az igazi „vallásosság” vagy más szóval kegyesség? Isten akaratából a jogfosztottak szabadságáért való kiállás mindenképpen az.

November 20. péntek

„Az Úrnak lelke van énrajtam, mivelhogy felkent engem... elküldött... hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek...” (Lukács 4,18)

Jézus názáreti „székfoglalójából” ragadtuk ki a fenti szava-kat. Az Úr, ha a zsinagógában egy szombati istentisztelet alkalmával ezt az olvasmányt vette elő, magyarázta és alkalmazta mindenekeelőtt önmagára. Hadd legyen mindenki tisztában azzal, hogy Ő nem fog a politika és gazdaság urainak a kegyeit keresve a szegényekkel és elnyomottakkal szembefordulni. Nem fog együtt örülni annak, ha a kiváltságosok szabadságát élvezheti, hanem nyíltan és egyértelműen küzdeni fog mindenki jogaiért és

Élet és Világosság

jólétéért. Megfoghatatlan számunkra, hogy mi az a macacsság egyes keresztényekben, mellyel ezeket a hitvalló jézusi szavakat mellőzve az elnyomás eszközeivé, vagy elnyomók támogatóivá lesznek...

November 21. szombat

„Nékem nem szólsz-é? Nem tudod-é, hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak? Felelt Jézus: semmi hatalmad se volna rajtam...” (János 19,10.11)

Egy szabad ember öntudatos, higgadt szavai ezek, melyeket élete utolsó perceiben mond ki nyilvánosan, és halálos ítéletét megfogalmazó bírása előtt. Pilátus saját, mindenek feletti szabadságával kérkedik, bírói székben ül, Jézus pedig megkötözött kézzel áll előtte. Mégis, melyikük a szabad ember? Lenyűgöző, ahogy a Megváltó figyelmezteti a magát mindenhatónak képzelő hivatalnokot: mindenki elveszíti a szabadságát, aki nem a felülről való elvek szerint gyakorolja a jogot. És igen, lehet a halálraítélt fogoly szabadabb, mint bírása.

November 22. vasárnap (Örök élet vasárnapja)

„Nekünk pedig a mennyben van polgárjogunk, ahonnan az Úr Jézus Krisztust is várjuk üdvözítőül.” (Filippi 3,20)

A földi társadalmakban a magukról megfélemlített kiskirályok időről-időre korlátozzák alapvető polgári és emberi jogainkat, hogy uralmuk megkérdőjelezhetetlen maradjon. Így ideig-óráig vannak reménytelenül elveszett országok is. Néha úgy érezzük, talán mi is ebbe az irányba sodródunk. Nem közömbös számunkra, hogy a mi időnkben mi történik. Nem ezért, de mégis teljes bizalommal tekintünk arra a világra, melynek semmiben nem korlátozható szabad polgárai lehetünk örökre. Hála érte az Üdvözítőnek!

November 23. hétfő

„...húzzatok gyűrűt a kezére és sarut a lábára!” (Lukács 15,22c)

A tékozló fiú elviselhetetlennek találta az otthon fojtogató légkörét, és abban reménykedett, hogyha minél messzebbre távolodik tőle, ezzel arányosan növekszik a szabadsága. Talán valamennyien nekiszaladtunk vakon így a világ falainak. Azután kiderül, hogy a szabadságot soha nem az Örökkévaló atyai értékek ellenében valósíthatjuk meg. A gyűrűjét vesztett mezítláb, rongyokban közeledő, és jövőjét csupán a kegyből kapott alkalmazotti lét keretei között elképzelő hajdani családtag megrendítő tapasztalatot szerez. Nem konzolidált szolgát, jól tartott alkalmazottat akarnak faragni belőle, hanem visszakapja a szabadok teljes méltóságát.

November 24. kedd

„Szabadíts meg a gonosztól.” (Máté 6,13)

Kényesen ügyelünk arra a látszatra, hogy mi irányítjuk saját életünket. Annak történéseibe se ember, se Isten ne

szóljon bele. Emberek tisztelhetik ezt a vágyunkat, maga az Örökkévaló sem kényszerít a maga befolyása alá, de tudnunk kell, hogyha eltoljuk magunk mellől, olyan erő lép a helyére, mely soha nincs tekintettel a mi szabad akaratunkra. Ha nem kell Isten, jön életünk ellensége, aki bizony rabságot kényszerít ránk, és nem azt tesszük, amit helyeslünk, pláne, ami javunkat szolgálná, hanem, amire kényszerítő ösztöneink korbácsolnak bennünket. Nem is tudjuk többé szabaddá tenni magunkat. A sokkal nagyobb ösztönerő leigáz, csak az Úr lehet szabadító. Félre hát az értelmetlen büszkeséggel! Uram, akarom, szabadíts meg!

November 25. szerda

„...amiképpen odaszántátok a ti tagjaitok a tisztátalanságnak és a hamisságnak szolgálaiul a hamisságra: azonképpen szánjátok most ti a tagjaitokat szolgálaiul az igazságnak, a megszenteltetésre. Mert mikor a bűn szolgálai voltatok, az igazságtól szabadok voltatok... most pedig minekutána felszabadultatok a bűn alól, szolgálivá lettetek pedig Istennek: meg van a gyümölcsötök a megszenteltetésre, a vége pedig örök élet.” (Róma 6,19-20.22)

Pál ebben a nehéz levélben e súlyos mondatokkal a szabadság és a szolgálat fogalmait igyekszik tisztázni. Azt állítja, hogy nincs igazi szabadság, legfeljebb a bűnnek elkötelezett ember az igazságtól szabad. Viszont, aki Isten „szolgája” lesz, annak bontakozik ki teljes szabadsága az Úrral való közösségben az örök élet felbonthatatlan teljességében.

November 26. csütörtök

„Igazságot szolgáltat a népének az Úr, és megkönyörül szolgáin.” (Zsoltárok 135,14)

Ismerjük azt az állapotot, amiben a szabadságvágy csupán sóvárgás, álom és reménység. Bizony gyakran kevés az emberi erő és hősiesség ahhoz, hogy az igazságot kiharcolva elnyerjük szabadságunkat és függetlenségünket. A történelem Urának kezét azonban semmilyen nagyhatalom nem korlátozhatja. Nem is feledkezik meg a szabadító Isten „szolgáiról”, és a szabadság elvárható ígéretéről.

November 27. péntek

„...én noha mindenki vel szemben szabad vagyok, magamat mindenkinek szolgájává tettem, hogy a többséget megnyerjem.” (1Korinthus 9,19)

Egy olyan gyülekezetnek szánt levélből származnak ezek a szavak, ahol mindenki kényesen ügyelt arra, hogy a többiek ne korlátozzák szabadságukat, sőt az ő szabadságvágyuk másokkal szemben érvényesülhessék. Az apostol példát ad arra, hogy itt, ebben a korlátok közé szorított világban nincs annál nagyobb szabadság, mintha valaki önként mond le előjogairól a másoknak való nélkülözhetetlen szolgálat érdekében. Jézus is ezt mondta hajdan: aki meg akarja tartani az életét, elveszti, de aki odaadja érterem és az evangéliumért, megtalálja azt (Márk 8,35). Valóban olyan féltve kell őrizned a többiekkel szemben kiváltságaidat?

Élet és Világosság

November 28. szombat

„...miképpen szabadítsam én meg Izraelt? ...én vagyok a legkisebb atyámnak házában. És mondta néki az Úr: én leszek veled...” (Bírák 6,15.16)

Gedeon elhívásának története rejti ezeket a szavakat, melyek a kiválasztó Isten és a félénk kiszemelt között hangzottak el. Izrael népe, ki tudja hányadszor történelme során, ismét elfordult az Úrtól, és a régi átok ígéret beteljesedett: felülkerekedett rajtuk az ellenség, és elvette szabadságukat. De az Úr irgalmas és kegyelmes volt, újra küldött szabadítót. Hogy választása nem egy magabiztos, öntelt férfira esett, ez mutatja Isten bennünk való bizalmát és bölcsességét. A kérdés soha nem az, hogy mi milyennek látjuk magunkat, vagy az emberek mennyire vennének komolyan bennünket. Minek lát minket Isten? Ha Ő velünk, ki ellenünk? Ha tőle kaptunk megbízást mások jogainak és szabadságának kivívására, senki nem állíthat meg bennünket, még saját kishitűségünk és félelmünk se.

November 29. advent első vasárnapja

„Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas.” (Zakariás 9,9)
A népek jogos várakozása az, hogy jó vezetőik legyenek. A hamis, akarnok és korrupt uralkodók kétségbe, szegény-

ségbe, szegénybe döntik népüket. Mindenki van valamilyen nehezen megfogalmazható vágy egy igazságos messiási „államforma” iránt. Ez nem mindig szemmel láthatóan jön el, de megtapasztalható. Isten országa mibennünk van. (Lukács 17,21) Nyiss hát ajtót királyodnak, ő töltse be életedet, az ő uralmának kiteljesedéseért küzdj minden Istentől kapott eszközzel!

November 30. hétfő

„...úgy van az Isten akarata, hogy jót cselekedvén elnémi a bálgatag emberek tudatlanságát; mint szabadok, és nem mint akiknél a szabadság a gonoszság palástja, hanem mint Istennek szolgálja.” (1Péter 2,15-16)

Mondani bármit lehet, akár gyalogosan, akár hordóról, akár szószékről, az emberek pedig vagy meghallják, vagy legyintenek, de a tettek önmagukért beszélnek. Fordíts több időt és nagyobb figyelmet, hogy mi az, ami Isten akaratából megvalósítható az Isten országának szabadsága terén! Isten szolgálja vagy a jóban, és az igazság kimondásában halandó földi urak nem akadályozhatnak meg. Talán olykor korlátozhatnak, de neked más Úr tetszését kell elnyerned. Ne félj! Élj szabadságoddal!

-ig

HAVI ISTENTISZTELETI REND

2015 – A Fény Nemzetközi Éve

Az év igéje: „Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket Isten dicsőségére.” (Róma 15,7)

NOVEMBER

November hónap igéje: „Könyörüljétek azokon, akik kételkednek.” (Júdás 22)

Istentiszteletek		Bibliaórák	
	Igehely		
November 1. Szentháromság ünnepe utáni 22. vasárnap	Filippi 1,3-11 Máté 18,21-35 Mikeás 6,6-8	Első hét	Máté 14,22-33 „Jézus pedig azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt, és ezt mondta neki: Kicsinyhitű, miért kételkedtél?”
November 8. Szentháromság ünnepe utáni 23. (Ítélet) vasárnap	Máté 24,15-31 1Thesszalónika 4,13-18 Jób 14,1-17	Második hét	Máté 21,18-22 „Bizony mondom nektek, ha van hitetek, és nem kételkedtek... ha ennek a hegynek azt mondjátok: Emelkedj fel, és vesd magad a tengerbe! – az is meglesz.”
November 15. Szentháromság ünnepe utáni utolsó előtti (Reménység) vasárnap	Máté 25,31-46 2Thesszalónika 1,3-10 Jeremiás 8,4-7	Harmadik hét	Máté 28,16-20 „És amikor meglátták őt, leborultak előtte, némelyek azonban kételkedtek.”
November 22. Szentháromság ünnepe utáni utolsó (Örök élet) vasárnap	Máté 24,37-51 2Péter 3,3-14 Ézsaiás 65,17-25	Negyedik hét	Lukács 24,36-49 „Miért rémültetek meg, és miért támad kétség a szívetekben?”
November 29. Advent 1. vasárnapja	Jeremiás 23,5-8 Máté 21,1-9 Róma 13,11-14		

Élet és Világosság

AJÁNLÓ

FILM

Amistad

színes, feliratos, amerikai történelmi dráma, 155 perc, 1997

Rendező: Steven Spielberg

Író: David Franzoni

Szereplők:

Theodore Joadson - Morgan Freeman

John Quincy Adams - Sir Anthony Hopkins

Cinqué - Djimon Hounsou

Roger Baldwin - Matthew McConaughey

Az igaz történetet feldolgozó film egy csoport Sierra Leone-i szabad ember elrablásának krónikája. Az afrikaiak elfoglalják elrablók hajóját, és megpróbálnak visszatérni szülőföldjükre. Ám a hajót, a La Amistad-ot elfogják, a foglyokat az Egyesült Államokba viszik, ahol bebörtönzik őket. A vád ellenük: emberölés. Lenyűgöző küzdelem bontakozik ki, mely felkelti az egész nemzet figyelmét, és alapjaiban rengeti meg az amerikai igazságszolgáltatást. De a vádlott férfiak és nők számára a harc az ember legalapvetőbb jogáért folyik – a szabadságért.

„Mert szerintem az ember természetes állapota – bár tudom, ez vitatott nézet – a szabadság. A szabadság. Ezt bizonyítja az is, hogy az ember mindent megtesz, hogy visszakapja, ha elveszik tőle. Letöri láncait, megöli ellenségeit, szembeszáll minden erővel, mindennel, minden előítélettel, és megpróbál haza jutni.”

KÖNYV

Mark Twain: Huckleberry Finn

„Aki nem olvasta a Tom Sawyer kalandjai című könyvet, mit se tudhat rólam, de az nem tesz semmit...”

Hát az a könyv azzal fejeződik be, hogy Tom meg én megtaláltuk a pénzt, amit a rablók eldugtak a barlangban, és gazdagok lettünk. Hatezer dollárt kaptunk koponyánként – tiszta, merő aranyban. Csuda látvány volt az a nagy halom pénz egy csomóban! Thatcher bíró pedig kiadta kamatra, és az minden napra egy dollárt hozott, évről évre pedig sokkal többet, semhogy az ember tudná, mit kezdjen vele. Özvegy Douglasné fiának fogadott, és azt mondta, ki fog engem civilizálni; de nem volt könnyű kenyér a házában lakni, amilyen rémisztően rendes és finom volt az özvegy mindenben; és amikor már nem bírtam tovább, meglógtam. Bebújtam régi ron-

gyaimba, és visszatértem az öreg hordóhoz, ahol azelőtt laktam, és megint szabad voltam és elégedett. De Tom Sawyer fölhajkurászott, és azt mondta, hogy rablóbandát akar alapítani, és én is beléphetek, ha visszamegyek az özvegyhez, és tisztességesen viselem magamat. Így hát visszamentem. Az özvegy sírt fölöttem egy sort, szegény elveszett báránycájának nevezett, és elmondott még sok mindennek, de ezzel nem akart semmi rosszat. Ismét bebújtattam az új ruhába, én meg csak izzadtam, mint a ló, és úgy éreztem, mintha kalodába csuktak volna.”

KKS

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Nos, a szavak „szabad” használatával nem korlátozzuk embertársainkat szabadságukban, esetleg abban akadályozzuk meg őket, hogy komolyak maradjanak. Bocsássuk meg ezt egymásnak!

Van, aki szerint ez csak „hókuszpók”. (Talán inkább hókuszpókusz, ami nem jellemző viszont állatkánkra.)

„Erre már végképp nincs energetikám.” (Talán inkább az energiája fogyott el, ugyanis az előbbi a tudományt jelöli.)

„A beteg felkerült a krónika osztályra.” (Talán inkább a krónikus osztályra, mert az előbbi a történetek leírására szolgáló műfaj, az utóbbi a hosszan elhúzódó betegségek osztályát jelöli)

„Ez nincs benne a Bibliában, hanem a krónikusok írták meg.” (Gyógyulófélben vannak betegek, ha már írnak is, de írni a krónikusok szoktak, műveik viszont nem szerepelhetnek a Bibliában)

„Szépen énekelnek ezek az örvények.” (Ajaj, hallgassunk inkább örményeket!)

I. L.

RÍMELŐ

Heltai Jenő
Szabadság

*Tudd meg: szabad csak az, akit
Szó nem butít, fény nem vakít,
Se rang, se kincs nem veszteget meg,
Az, aki nyíltan gyűlölhet, szerethet,
A látszatot lenézi, meg nem óvja,
Nincs letagadni, titkolni valója.*

*Tudd meg: szabad csak az, kinek
Ajkat hazugság nem fertőzi meg,
Aki üres jelszókat nem visít,
Nem áztat, nem ígér, nem hamisít.
Nem alkuszik meg, hű becsületéhez,
Bátran kimondja, mit gondol, mit érez.
Nem nézi azt, hogy tetszetős-e,
Sem azt, kinek ki volt, és volt-e őse,
Nem bámul görnyedőn a kutyabőrre
S embernek nézi azt is, aki póre.*

*Tudd meg: szabad csak az, aki
Ha neve nincs is, mégis valaki,
Vagy forró, vagy hideg, de sose langyos,
Tüzet fölöslegesen nem harangoz,
Van mindene, ha nincs is semmije,
Mert nem szorul rá soha senkire.
Nem áll szemébe húzott vaskalappal,
Mindég kevélyen szembenéz a Nappal,
Vállalja azt, amit jó társa vállal,
És győzi szívvel, győzi vállal.
Helyét megállja mindég, mindenütt,
Többször cirógat, mint ahányszor üt,
De megmutatja olykor, hogy van ökle...
Szabad akar maradni mindörökre.*

*Szabadság! Ezt a megszentelt nevet
Könnyműűen, ingyen ajkadra ne vedd!
Tudd meg: szabad csak az, aki
Oly áhítattal mondja ki,
Mint istenének szent nevét a jó pap.
Szabad csak az, kit nem rettent a holnap.
Ínség, veszély, kín meg nem tántorít
És lelki béklyó többé nem szorít.
Hiába őrzi porkoláb s lakat,
Az sose rab, ki lélekben szabad.
Az akkor is, ha koldus, nincstelen,
Gazdag, hatalmas, mert bilincstelen.
Ez nem ajándék. Ingyen ezt nem adják,
Hol áldozat nincs, nincs szabadság.
Ott van csupán, ahol szavát megértve
Meghalni tudnak s élni mernek érte.*

*De nem azért dúlt érte harc,
Hogy azt csináld, amit akarsz,
S mindazt, miért más robotolt,
Magad javára letarold,
Mert szabadabb szeretnél lenni másnál.
A szabadság nem perzsavásár.
Nem a te drud. Milliók kincse az,
Mint a reménység, napsugár, tavasz,
Mint a virág, mely dús kelyhét kitarva
Ráönti illatát a szomjazó világra,
Hogy abból jótetvéri jusson
Minden szegénynek ugyanannyi jusson.
Míg több jut egynek, másnak kevesebb,
Nincs még szabadság, éget még a seb.
Amíg te is csak másnál szabadabb vagy,
Te sem vagy még szabad, te is csak...
Gyáva rab vagy.*

1945. május 1.